

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 13
Kovas - March 26, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Kovo 18-ąją sukako dešimt metų, kai Vilkaviškio ganytojas Juozas Žemaitis konsekruotas vyskupu. Ta proga vyskupą jo rezidencijoje aplankė Vilkaviškio vyskupijoje esančių apskrinių viršininkai, miestų merai. Kovo 19-ąją - Šventojo Juozapo dieną Marijampolės Šv. Arkangelo Mykolo bažnyčioje - Mažojoje bazilikoje Jo Ekscelencija Vilkaviškio vyskupas Juozas Žemaitis aukojė iškilmingas Šventas Mišias, skirtas dešimtosioms konsekracijos metinėms. Po mišių ganytoją sveikino vyskupijos dekanatų dekanai bei vicedekana ir kiti. Kovo 21 d. Vilkaviškio katedroje vyskupą Juozą Žemaitį pagerbė vyskupijos klierikai.

- Per šiuos ir 2000 metus bus aplankytas kiekvienas dabar gyvenantis Laisvės kovų dalyvis, buvęs politinis kalinys ir tremtinys. Bus užrašomi atsiminimai apie tremties ir kalinimo vietas, apie Laisvės kovas. Tai - Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro programa. Ji parengta atsiliepiant į tai, kad Lietuvos Seimas 1999-uosius metus paskelbė Laisvės kovų minėjimo metais.

- Japonijos užsienio prekybos organizacija pageidauja surasti Lietuvoje gaminių, kuriuos būtų galima importuoti į Japoniją. Tai pažymėta per Japonijoje viešintį Lietuvos užsienio reikalų ministro Algirdo Saudargo susitikimą su Japonijos ekonominių organizacijų federacijos ir Užsienio prekybos organizacijos vadovais, taip pat "Nomura Securities" kompanijos tarybos nariu. Japonijos užsienio prekybos ekspertai renka Lietuvos gaminius, kuriuos eksponuos šiemet Tokijuje, Kobėje ir Fukuokoje įvyksiančiose Baltijos šalių gaminių parodose. Dalyvaujant Japonijos imperatoriaus sosto įpėdiniui Naruhito ir jo žmonai Masako, Lietuvos užsienio reikalų ministras Algirdas Saudargas oficialiai paskelbė apie tai, kad Tokijuje išikūrė Lietuvos ambasada.

- Kaune kovo 18 d. paminėtas savanorio Prano Eimučio žūties aštuoniasdešimtmetis. Prie namo Laisvės alėjoje, kur ginčias Jungtinių Amerikos Valstijų misiją žuvo Kauno komendantūros mokomosios komandos kareivis P.Eimutis, Lietuvos šaulių sąjungos karininkai, Vytauto Didžiojo karo muziejaus bei Savivaldybės atstovai padėjo gėlių. Vėliau jie aplankė ir savanorio P.Eimučio kapą Kauno Eigulių kapinėse.

- Nepatenkintų nuosavybės grąžinimu savininkų būrelis kovo 18 d. rytą pradėjo piketą Vilniuje, Nepriklausomybės aikštėje prie Martyno Mažvydo bibliotekos. Piketuotojų rankose - plakatai, reikalaujantys pritarti Seimo nario Sauliaus Pečiulino parengtoms esminėms nuosavybės grąžinimo įstatymo pataisoms, reikalavimai be išlygų grąžinti visą turėtą nuosavybę. Piketą surengė Lietuvos žemės, namų ir žemės sklypų savininkų sąjungos, Miškų savininkų asociacija, Ūkininkų bendrija "Tėviškos žemė".

LIETUVOJE FINANSŲ KRIZĖS NĖRA, TEIGIA PREMJERAS IR FINANSŲ MINISTRAS

Vyriausybės vadovas Gediminas Vagnorius kovo 18 d. kategoriškai paneigė opozicijos pareiškimus, esą Lietuvą yra ištikusi finansų ir ekonomikos krizė.

"Krizė yra Rusijoje. Prekyba su ja sumažėjo keletą kartų, bet ne dėl krizės Lietuvoje, o dėl Rusijos krizės", Seimo plenariame posėdyje sakė premjeras.

Pasak jo, Lietuvos pramonės produkcijos pardavimas sausį ir vasarį, palyginti su ankstesniais metais, sumažėjo tik 0,2 procento.

"Ar tai galime vadinti krize?", retoriškai klausė G. Vagnorius.

Vyriausybės valandoje Seime dalyvavęs finansų ministras Al-

girdas Šemeta teigė, kad palyginti su kaimynėmis Estija ir Latvija, kalbėti apie "ypatingą finansų padėtį" Lietuvoje "nėra pagrindo".

Pasak jo, per pirmuosius du mėnesius surinkta 11 proc. metinių biudžeto pajamų, tuo tarpu Estijoje - 10,4 proc. bei panašiai Latvijoje.

Be to, A. Šemetos teigimu, pirmojo ketvirčio faktinės išlaidos visuomet būna mažesnės negu planuotos.

Premjeras pripažino, kad dėl Rusijos finansų krizės Lietuvos "biudžetas ir įmonės patiria nuostolių", tačiau teigė, kad jie kol kas nesuskaičiuoti. Pasak premjero, šie nuostoliai "apčiuopiami", o kai kurioms įmo-

nėms - "skaudūs".

Anot G. Vagnoriaus, "jei ne Rusijos finansų krizė, tai nacionalinio biudžeto augimas neabejotinai būtų 5-10 proc. didesnis".

Premjeras teigė, kad "neatsakingais pareiškimais apie krizę Lietuvoje galima padaryti didelę žalą". Jis ragino "džiaugtis" ir "pasigirti", kad Lietuva "sugebėjo atlaikyti Rusijos finansų krizės spaudimą", o ne įžvelgti krizę Lietuvoje.

G. Vagnoriaus teigimu, netrukus įvyksiančiame Vyriausybės posėdyje bus išanalizuotos kiekviena iš 42 pernai priimtų antikrizinių priemonių.

Omnitel Laikas

Lietuvos Premjeras Gediminas Vagnorius susitikime su Vyriausybės nariais

R. Šukos nuotr.

RUSIJOS AMBASADA REIŠKIA SUSIRŪPINIMĄ DĖL SOVIETŲ KARIŲ KAPŲ IŠNIEKINIMO LIETUVOJE

Rusijos ambasada Vilniuje pareiškė susirūpinimą dėl "besikartojančių vandalizmo aktų prieš sovietų karių kapus" Lietuvoje ir paragino nubausti jų niekintojus.

Ambasada kovo 18 d. įteikė notą Lietuvos Užsienio reikalų ministerijai, kurioje atkreipiamas dėmesys į karių kapų išniekinimą Kruopių miestelyje Akmenės rajone.

Per vandalizmo aktą, kuris įvykdytas kovo 10 dieną, nuluptos dvi plokštės nuo memorialinės skulptūros, nustumdyti maždaug 40 antkapių, išgriauta dalis kapinių tvoros.

Iš viso kapinėse palaidota apie 400 sovietų karių, žuvusių per II pasaulinį karą. "Ambasada atkreipė ministerijos dėmesį į besikartojančius vandalizmo aktus prieš sovietų karių kapus Lietuvos teritorijoje, kurie negali nekelti teisėto Rusijos visuomenės susirūpinimo", sakoma Rusijos ambasados pranešime spaudai.

Ambasada tikisi, kad Lietuvos valdžia imsis reikiamų priemonių "barbariško akto" kaltininkams surasti ir atstatys memorialą Kruopių kapinėse.

Kruopių miestelio seniūnija jau sutvarkė apardytą paminklą

bei antkapius, kurie buvo tik išstumdyti, bet nesužaloti. Dar liko atstatyti išgriautą kapinių tvorą.

Akmenės rajono kriminalinė policija žada iškelti bylą dėl kapų išniekinimo.

Šiemet tai pirmas karių kapų išniekinimas Lietuvoje. Pernai buvo keli vandalizmo aktai karių kapinėse Kaune.

Lietuvos vidaus reikalų analitinės tarnybos, išnagrinėjusios praėjusiais metais įregistruotus vandalizmo aktus, atmetė jų politinį ar ideologinį motyvą ir kvalifikavo juos kaip chuliganizmą.

Omnitel Laikas

MOKSLŲ AKADEMIJOS VADOVAS RAGINA KOVOTI SU "SMEGENŲ NUTEKĖJIMU"

Lietuvos mokslų akademijos vadovas ragina įsteigti specialų fondą, kuris skatintų į Tėvynę grįžti užsienyje dirbančius lietuvių mokslininkus. Kovo 16 d. akademijos visuotinio susirinkimo ataskaitinėje sesijoje šios institucijos prezidentas profesorius Benediktas Juodka apgailestavo dėl to, kad vyksta "smegenų nutekėjimas". Jo žiniomis, užsienyje šiuo metu darbuojasi apie pusšimtį perspektyvių ir gabių biochemikų, o Danija kviečia Lietuvos inžinierius, suprasdama, kad prisivilioti juos dirb-

ti į savo šalį yra pigiau negu parengti savus specialistus. B.Juodkos manymu, Lietuvos mokslininkus dirbti užsienyje skatina ir tai, kad ten jiems sukurios geresnės darbo sąlygos ir jie nebenori grįžti į ankstesnę stadiją, kuri jų laukia Lietuvoje. Todėl Mokslų akademijos prezidentas teigia, kad jo siūlomojo fondo lėšos galėtų būti skiriamos ne tik mokslininkų atlyginimams, bet ir jų darbo sąlygoms gerinti. Akademijos sesijoje, į kurią buvo atvykęs ir Lietuvos Prezidentas Valdas Adam-

kus, profesorius B.Juodka sakė, kad jo vadovaujama institucija labai sėkmingai bendradarbiauja su Žemės ūkio, Krašto apsaugos, Ūkio, Švietimo ir mokslo ministerijomis. Tačiau nepavyksta užmegzti ryšių su Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komitetu. Nuo 1996 metų, kai buvo išrinktas dabartinis Seimas, akademikai nebuvo pakviesti nė į vieną komiteto posėdį, kuriame buvo svarstomi su mokslu susiję klausimai, piktinosi Mokslų akademijos vadovas.

ELTA

"Krištus nuėmimas nuo kryžiaus" Rosso Fiorentino paveikslas

LIETUVOS PREMJERAS LANKĖSI WASHINGTON DC

Keturias dienas Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius viešėjo JAV sostinėje Washington DC. Jis susitiko su visais aukščiausiais JAV administracijos pareigūnais, išskyrus Prezidentą. Kovo 16 d. dienraštyje "The Washington Post" buvo išspausdintas užsakytas puslapis užėmęs ministro pirmininko Gedimino Vagnoriaus straipsnis "Lietuva ant XXI amžiaus slenksčio". Tačiau, JAV įvaizdžio konsultantai pažymi, jog Baltijos šalių propagandiniame fronte Amerikos žiniasklaidoje Estija lenkia

Lietuvą. Ministrui pirmininkui teko kalbėti ir apie Aleksandro Lileikio, kaltinamo žydų genocidu, bei kitų karo metais kolaravimų su naciais kaltinamų lietuvių bylų eigas. Pasak vieno Lietuvos delegacijos narių, sunku atremti amerikiečių argumentą, kad Aleksandras Lileikis JAV laikomas buvusiu nacių kontroliuotos Vilniaus policijos šefu. Lietuvos ambasados Washington priėmė Gediminas Vagnorius turėjo galimybę susitikti ir su JAV NASA vadovu.

Lietuvos Rytas

DINGUSIO KUNIGO MIKUTAVIČIAUS BYLOJE NIEKO PAGUODŽIANČIO

Po naktinių kratų kovo 18 d. Kaune rasta didžioji dalis kunigo Ričardo Mikutavičiaus meno kūrinių kolekcijos. Naujai surinkti duomenys leidžia teisės saugininkams iškeltą bylą dėl asmens pagrobimo perkvalifikuoti į nužudymą. Įtariamieji lieka tie patys. Kunigas Mikutavičius dingo praėjusių metų

liepos 1 dieną. Kartu iš jo namų dingo ir kunigo meno kūrinių kolekcija. Paties kunigo pėdsakų iki šiol neaptikta. Įtariant prisidėjus prie kunigo nužudymo bei jo kolekcijos vagystės jau sulaikyta 12 asmenų, kurių dauguma giminės.

Lietuvos radijas

Velykų džiaugsmo ir paguodos
visiems lietuviams!

BENEDIKTAS JURČYS, OFM
Pranciškonų Provincijolas

KRISTAUS PRISIKĖLIMO ŠVENTĖJE

mieliems mūsų skaitytojams, bendradarbiams
ir dosniems mūsų rėmėjams linkime skaidraus
Velykų džiaugsmo ir geriausios kloties.

DARBININKO redakcija ir administracija

Viso pasaulio kalėjimų gyvenimas panašus

“Rašytojas kalėjime. Dvasinės ir fizinės laisvės skirtumai” – tokia tema praėjusių metų birželio pabaigoje Rumunijos šiaurėje Sigeto mieste (apie 40 tūkst. gyventojų), šios šalies PEN centro prezidentės Anos Blandianos iniciatyva organizuota Regioninė tarptautinė konferencija. Į ją buvo pakviesta keturiolika atstovų iš Vidurio ir Vakarų Europos PEN centrų, įskaitant šeimininkus iš viso dalyvavo trisdešimt šeši rašytojai, vertėjai ir žurnalistai.

Fizinė laisvė nelemia dvasinės laisvės

Tema įdomi, labai plati, verta išsamių studijų. Gal ji labiau tikėtų psichologams ir filosofams. Rašytojas kalėjime – tik vienas jos aspektas. Nuodugniau gvildeinant šią temą reiktų pirmiausia išsiaiškinti, kas yra fizinė laisvė ir ką reiškia būti dvasiškai laisvam. Ar šios sąvokos griežtai skiriasi, ar yra prieštaravimų, sutapimų, o gal ir vieno, ar kito? Visi žinome, kad fizinė laisvė būtina kaip oras ir vanduo kiekvienai gyvai būtybei egzistuoti šioje žemėje. Net augalėliui kito medžio ar žolės šešėlis kartais atima teisę gyventi, ką jau kalbėti apie žmogų. Tačiau kiek fizinės laisvės reikia žmogui ir kiek kitiems gamtos padarams, vargu ar pavyktų tiksliai nustatyti. Visos būtybės, išskyrus žmogų, turi griežtą egzistencijos ritualą, o fizinės laisvės tiek, kiek jos reikia gyvybei palaikyti, giminei dauginis. Tuo tarpu žmogui visada jos per mažą, nes jis veržiasi į neužvaldytas erdves, siekia pažinti jas ir įsitvirtinti. Fizinės laisvės sąvoka apima ne tik laisvą judėjimą iš vietos į vietą, buvimą ten, kur noriu ir kaip noriu, bet ir visą materialinį pamatą, kas yra apčiuopiama, išmatuojama, suteikia galimybę reikšti dvasinei laisvei. Pastaroji, žinoma, reikalinga tik žmogui, mūsų mažesnieji broliai į ją teisių nereikia.

Ar visada fiziškai laisvas žmogus būna laisvas dvasiškai? O būdamas fizinėje nelaisvėje? Arba – dvasinėje? Nuo šio momento turbūt ir prasideda konferencijos temos kolizacija. Tik žmogus geba taip supainioti savo gyvenimą, kad ir turėdamas fizinę laisvę gali tapti beveidžiu dvasios vergu, gyvenimo stebėtoju, o ne gyventoju. Jis gali apskritai išsižadėti bet kokių aukštesnių siekių, idėjų, spren-

Eugenijus Ignatavičius

dimų, net atprasti mąstyti, o tik kartoti kaip papūga stipresnės valios ir jėgos primestas mintis, teiginius, sprendimus, juoda vadinti balta ir t. t.

Kita klausimo pusė – ar išvis įmanoma būti visai dvasiškai laisvam? Juk žmogus, atėjęs į šį pasaulį, jau nuo lopšio pratinamas prie tam tikrų ritualų, tradicijų, kalbos, šeimoms gyvenimo būdo, ankstesnių kartų patirties ir išminties. Jam įskiepijamos pareigos, sektini pavyzdžiai, o geografinės ir gamtinės sąlygos taip pat veikia sąmonę, paveldimos net ligos iš kelintos prieš jį gyvenusios kartos. Visa tai būna nusėdę sąmonėje, kuri veikia nieko neįtariantį žmogų. Vargu ar kam pavyksta šių dalykų išvengti ir nuo jų išsivaduoti. O gal nereikalingas toks išsivadavimas ir absoliuti dvasinė laisvė? Gal daugelis nori, kad tų laisvių būtų kuo mažiau, nes nežino, ką su jomis veikti? Netgi lengviau gyventi, kai viskas diktuojama iš aukščiau, susikurtas mitas pasako, kaip švesti, ilsėtis, ką valgyti ir gerti, ką mylėti. Juk daugelis žmonių mielai paklūsta tradicijai, nors ji ne visada derinasi su asmenybės ugdymu. Filosofas E. Meškauskas pusiau juokais sakydavo: žmonės skirstomi į dvi kategorijas – vieni nenustygs ta ir vis veržiasi pertvarkyti pasaulį, o kiti (jų dauguma) mielai prisitaiko prie esamų sąlygų ir nori ramiai gyventi taip, kaip yra.

Šiaip ar taip, žmogui reikalingos abiejų laisvės – fizinė ir dvasinė. Žmonės, sovietmečiu sėdėję kalėjimuose ir lageriuose, grįžę į tėvynę, kurioje nebuvo dvasinės laisvės raiškos galimybių, atsidūrė paradoksalioje situacijoje. Ten, už spygliuotų vielų, jie turėjo visišką vidinę laisvę, galėjo mąstyti ir reikšti savo nuomonę apie pasaulį, nes jau nebijojo prarasti fizinės laisvės. O čia jie buvo priversti gyventi užrišta burna. KGB budri akis ypač politinius kalinius stebėjo ir sekė, ar jie vėl neprabils kritiškai apie komunizmo šviesią ateitį.

Dvasinė laisvė, kaip ir fizinė, taip pat juk gali tapti ab-

surdu, jei ji nepanaudojama jokiame prasmingame tikslui. Žmogus sėdintis kalėjimo vienuetėje, turi begalinę dvasinę laisvę, jam nebėra ko prarasti. Tačiau kas iš to, jeigu jam uždrausta net pirštu brūkštelėti į sieną perduodant tos laisvės subrandintą ženklą kitam. Nėra gi betikslės laisvės, ji duota kaip sąlyga sąmoningam siekimo vyksmui, o jeigu tas vyksmas neduoda jokių vaisių, tampa beprasmiu, nieko nereikšiančiu kitiems, tai ir pati laisvė tampa absurdu.

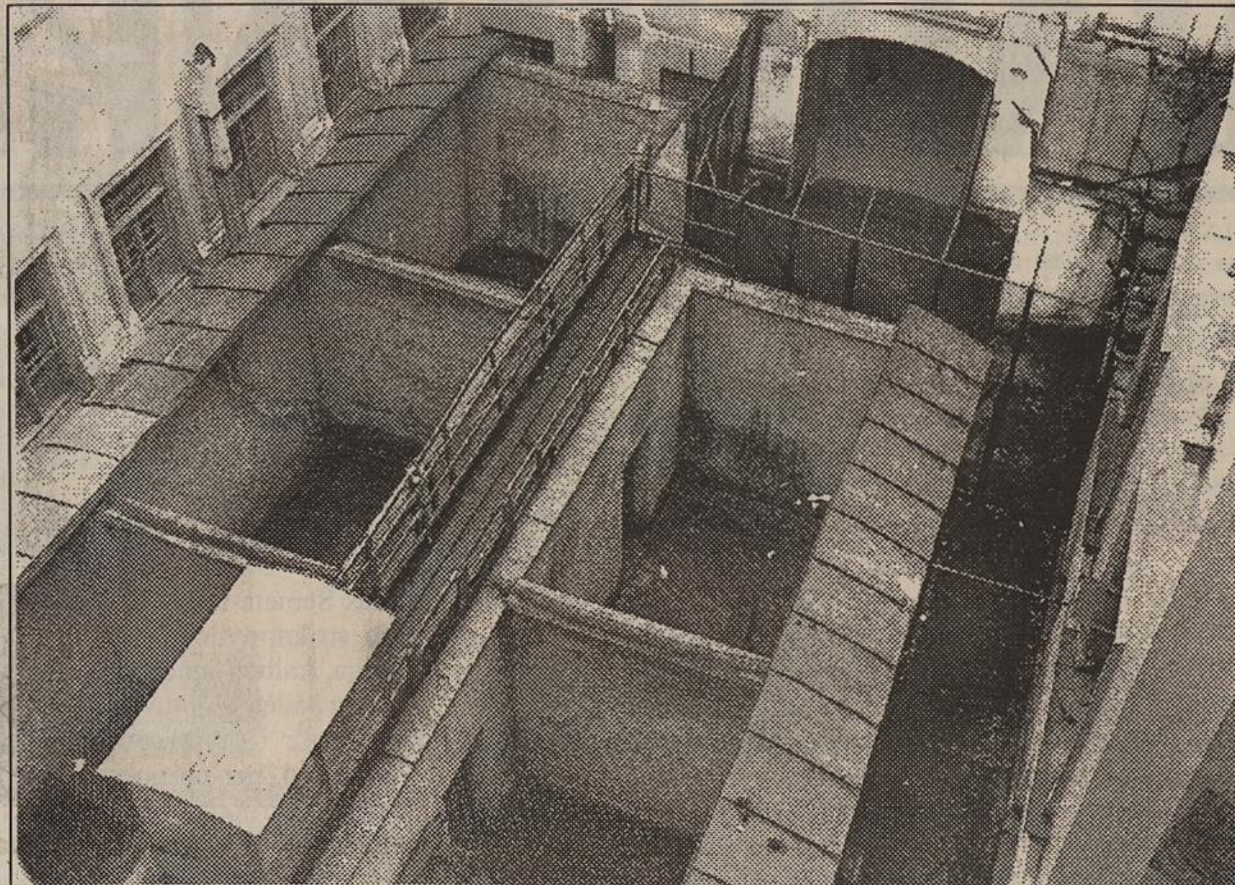
Istorinis kalėjimas

Sigeto miestas konferencijai pasirinktas neatsitiktinai. Tai pačiame Rumunijos pakraštyje, prie buvusios SSRS imperijos sienos (dabar Ukrainos) senas miestas, kuriame dar 1897 m. pagal architekto Gyulos Wagne-rio projektą buvo pastatytas vienas reikšmingiausių rumunų istorijoje kalėjimų. Iki 1944 m. jame buvo laikomi kriminaliniai nusikaltėliai, 1944 m. jis paverstas deportuotų iš SSRS žmonių komunistiniu lageriu, o nuo 1948 m. šis trijų aukštų mūras, kur kas mažesnis už mūsų buvusį KGB kalėjimą (tik 230 kamerų, daugiausia vienučių), tapo Maramurešo krašto jaunųjų patriotų, moksleivių ir studentų, kalnuose kovojusių partizanų ir ūkininkų kankinimo ir įkalinimo vieta.

1950 m. gegužės 5-6 d. iš kitų Rumunijos kalėjimų ir lagerių – Gerlos, Dunajskij Zato, Bročilės ir kt. buvo pervežta daugiau nei šimtas žymių šalies visuomenės veikėjų, vyriausybės narių, ekonomistų, žurnalistų, teisininkų, žodžių, tautos elitą. Tai buvo daugiausia vyresnio amžiaus žmonės, pavyzdžiui, žymus visuomenės veikėjas Iuliu Maniu – 77 metų, Constantinas (Dinu) Bratianu net 84 metų. Be to, tų pačių metų lapkričio 3 d. į Sigeto kalėjimą buvo perkelti 43 Romos katalikų ir graikų katalikų vyskupai bei kunigai. Jie buvo laikomi nešildomose vienuetėse, su aukšta palūbėje dunksančiais grotuotais langais, iš lauko pusės apgaubtais pusapvaliais skydais, pro kurių viršų matyti tik krašteliš dangaus. Daugiau nei 60 kalinių, tarp jų 14 vyskupų ir kunigų, neištvėrė sunkių kalėjimo sąlygų ir pažeminimo, šiose kamerose ir mirė. Jie visi palaidoti priemiesčio benamių apleistose kapinėse, viename bevardžiam kape. Toje vietoje jų atminimui rumunai ruošiasi pastatyti monumentą.

Rumunai įamžina praeitį

Veikli Rumunų PEN centro prezidentė, ne tik tėvynėje, bet ir Vakarų šalyse žinoma poetė, novelistė ir eseistė Ana Blandian drauge su savo vyru rašytoju Romulu Rusanu jau 1993 m. šį apleistą kalėjimo pastatą sumanė paversti Komunistinio muziejumi. Šiuo reikalu kreipėsi į Europos Tarybos atitinkamas instancijas ir sulaukė nemažai paramos. Palyginti greitai, per dvejus metus, kalėjimo pastatas buvo restauruotas. Jame įkurtas ne tik muziejus, bet ir Komunistinio studijų centras. Kiekvienais metais rumunų iniciatyva čia rengiami tarptautiniai istorikų simpoziumai, konferencijos įvairiomis komunistinio režimo temomis. Į renginius kviečiami gyvi anuometinių įvykių liudytojai ir dalyviai papildyti ne itin gausią rumunų Securitate nusikaltimų medžiagą. Beje iki šiol archyvai saugomi valstybės. Dar rengiamas įstatymas, leisiantis juos viešinti. Čia pat veikia ir Rusano iniciatyva įsteigta

Buvusio Vilniaus KGB kalėjimo teritorija

V. Kapočiaus nuotr.

biblioteka, kurioje kaupiama kalėjimų ir lagerių literatūra bei kita dokumentinė medžiaga. Kalėjimo kieme architektai suprojektavo koplytėlę. Čia ant ovalinės pakylės galima komunizmo aukų atminimui uždegti žvakelę, prisėdus, žiūrint į apvalią lubų angą, pro kurią tvinst dangaus mėlynė, pasimelsti arba apmąstyti čia kentėjusiųjų dalį.

Muziejuje eksponatų ne itin gausu. Buvusiose celėse galima rasti: čia kalėjusiųjų nuotraukų, trumpų biografijų, laiškų, kūrybos fragmentų, partizanų ginkluotės trofėjų, žemėlapių. Kai prisimeni mūsų pasipriešinimo mastą ir sudėtas daug gausnes aukas, palyginti su septyniais kartais didesne Rumunija, nerandi atsakymo, kaip pateisinti buvusiu valdžiu abeigumą, net priešišumą pastangoms įkurti mūsų kankinių atminimui skirtą muziejų buvusiose KGB rūmuose.

Pasekmės

Konferencijos proga du kartus traukinių pervažiavus Rumuniją ir pasidairius dalyviams surengtose ekskursijose, buvo matyti, kad šalis komunistų diktatūrą gerokai nualinta. Nuostabios miškingos kalvos, uolos ir kalnai, palei upes nusidriekę miesteliai ir kaimai, plačios ir derlingos lygumos pajūrio link, kuriose dera daugelis pietų kultūrų, žaliuoja vešlūs kuku-rūzų laukai, birželio pabaigoj jau spindi rudens auksu miežiai, daug kur jie nupjauti ir iškulti. Vis dėlto daugelio miestelių ir kaimų, netgi miestų namai apšiurę, prašyte prašosi skubaus remonto ar bent padarymo. Pro vagono langą ar sėdėdamas ištaigingame autobuse matai tarp vakarietiško „Audi“ ir „Volvo“ jaučių tempiamus ratus. Štai medinėm šakėm ir grėbliais nešini į laukus skuba suvargę žmoneliai, o ten ištisos šeimynos kauptukais mosuoja kukurūzų lauke, pamatę atomobilį iš pakinktų neriasi arkliai. Topteli mintis, kuriame amžiuje čia gyvenama? Tokių darbo įrankių Lietuvoje išvyti tik etnografinių muziejų nuotraukose. Pasirodo, rumunų inteligento: mokytojo ar gydytojo vidutinis mėnesio uždarbis – 80, 100 dolerių. Tik privačioje firmoje galima gauti daugiausia iki 300 dolerių per mėnesį. Kas kaltas, kad tose pačiose geografinėse platumose – Čekijoje, Vengrijoje, Slovėnijoje gyvenama kur kas geriau ir turtingiau? O Vakarų kultūra ir civilizacija šiuos kraštus pasiekė jau pirmame tūkstantmetyje, tai rodo senos bažnyčios ir vienuolynai, archeologinės iškasenos...

(mukelta į 5 psl.)

RF Dūma priėmė įstatymą, kuriuo įteisinamas privalomas mokes-tis, išvykstant iš RF teritorijos (iš žmogaus - 0.8 minimalaus uždarbio). Planuojama, kad mokesčiai bus renkami ir iš užsieniečių. Vykstan-tiems kryptimis Kaliningradas - Rusija įstatymas netaikomas.

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomoti namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RĄ A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunosms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gerai žinomos pensininkų namų bendruomenės.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojo vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigų kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA
ir jos spaudą paremkime dabar:
pinigais, Unitrust, testamentais.
-Tax Exempt #36-2927289-
per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Kasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†
KVEČAS
JONAS
1933+1976

Pavasarinėse Vilniaus gatvėse

V. Kapočiaus nuotr.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoją REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

1999 m. Velykos

Mieli Broliai, Sesės,

Šiandien kartu su atgimstančia gamta, kartu su viso pasaulio krikščionimis švenčiame didžiojo džiaugsmo šventę – Kristaus istorinį ir mūsų visų viltingą būsimąjį prisikėlimą pasaulio pabaigoje.

Kristaus prisikėlimu yra pagrįstas mūsų tikėjimas į šio gyvenimo kančių bei vargų prasmę ir amžinosios laimės užtikrinimą.

Velykų paslapties dėka krikščionybė išsiplėtė visame pasaulyje ir po kiekvieno tariamo žlugimo keliai su nauju gyvastingu.

Kai žydų aukščiausioji taryba svarstė kaip sustabdyti apaštalią liudijimą, kad Jėzus Kristus yra žadėtasis, tūkstančiais metų lauktasis Mesijas, pasaulio Išganytojas, garsusis jų senatorius ir Šv. Rašto aiškintojas Gamalielis pareiškė: „Jei šis mokslas paeina iš žmonių, jis pats savaime išnyks, bet jei jis yra iš Dievo, jį negalėsite jo sustabdyti“ (Ap D 5, 38-39).

Didžioji pasaulinė spauda religijai neskiria daug dėmesio, tačiau laikas nuo laiko, ypač didžiųjų švenčių proga, išspausdina gana gerų straipsnių apie religinį gyvenimą.

1997 metų Šv. Kalėdų proga du įtakingiausi Amerikos žurnalai – „Newsweek“ ir „US News and World Report“ pateikė įdomių duomenų apie žmonių religingumą. „Newsweek“ rašo, kad nežiūrint tariamo religijos išnykimo, žmonijos gyvenime religija tebėra gyva ir veikli.

Prancūzijos revoliucija atmetė religiją kaip protą aptemdantį prietarą; marksistai religiją vadino žmonių opiumu; „pažangiųjų“ armijos žadėjo išaiškinti gyvenimo paslaptis. Visos jos dabar yra griuvėsiuose, rašo „Newsweek“. „Mes, sekuliaristai, sako vienas iš žurnalistų pašnekovų, išgyvename pasitikėjimo krizę, kai tuo tarpu tikinčiųjų eilės netikėtai auga! Mes juokdavomės iš žmonių, kurie pažangos amžiuje buvo reikalingi religinių ramentų, dabar mes patys esame užsikrėtę miglotu spiritualizmu...“

Šiandien negalima iėiti į knygyną, tesia „Newsweek“, neatsitrenkus galvos į knygą, pavadintą „Siela“. Religijos neapraktikuojanti Amerika yra priversta pripažinti transcendentinę antgamtinę realybę. „Amerika išgyvena didelį atbudimą. Religija atlieka didesnę vaidmenį negu kad galėjome tikėti“ (Newsweek, 1997 XIII 15).

Antrasis žurnalas – „US News and World Report“ – iškelia faktą, kad tikinčiųjų į Jėzaus Kristaus prisikėlimą ir antrąjį atėjimą – grįžimą į pasaulį – skaičius per paskutiniuosius trejus metus padidėjo nuo 61% iki 66%, iškaitant trečdalį, kurie sakosi niekuomet nėra lankę bažnyčios. „Žmonės tiki, rašo žurnalas, jog žmogiška egzistencija ir istorija turi tikslą ir kad ateinantis auksinis amžius užbaigs blogį ir neteisę“ (US News and World Report, 1997 XII 15).

Kristaus prisikėlimas yra ne vien jo dievybės patvirtinimas, bet ir įrodymas, kad Jėzus yra, kaip Šv. Raštas teigia, žmonijos pirmgimis ir mūsų kelias į laimingą amžinybę: „Aš esu gyvenimas ir prisikėlimas, kas tiki mane... turi amžiną gyvenimą ir aš jį prikelsiu paskutinįją dieną“ (Jn 11, 25; 6, 54).

Kuo gamtoje yra šalta, gyvybę apmarinanti žiema, tuo mums yra gyvenimo vargai, kančios ir kūniška mirtis. Kaip žiema nesunaikina gyvybės, o tik ją laikinai apmarina, kad pavasarį su nauja jėga ir gyvastingu prasiveržtų, taip ir mūsų laikinoji mirtis, kurią Šventraštis vadina „miegu“, mūsų nesunaikina, o tik apmarina, kad pasaulio pabaigoje galėtume prisikelti su išaukštintu ir sudvasintu kūnu naujam, nesibaigiančiam gyvenimui. „Jei su Kristumi kenčiame, su Juo būsim ir išaukštinti“ (plg. 2 Tim 2, 12).

Pasitikėdami Kristaus prisikėlimu, jo pergale prieš blogį ir mirtį, viltingai žvelkime į savo asmeninę, tautos bei visos žmonijos ateitį. Džiugių Šv. Velykų linkių visiems!

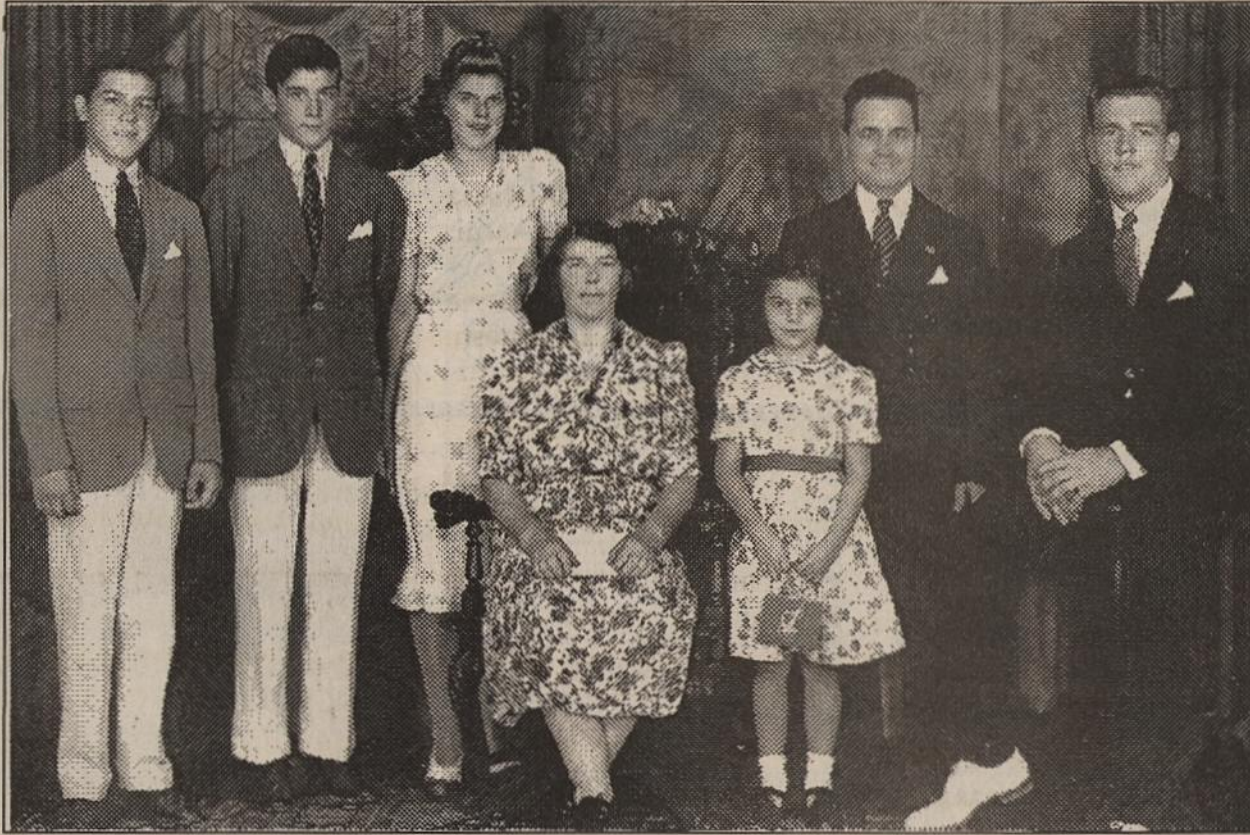
Vysk. Paulius A. Baltakis, OFM

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 34

Dar norėjau kažką pasakyti apie istorinę dieną – Kovo 11-ąją, bet manęs jau niekas nesiklausė: salė drebojo nuo ovacijų, šūkavimų, valiavimų. Žmonių, ypač vyresnių, skruostais liejosi ir ašaros. Stovėjau scenoje beveik apsvaigęs. Kai pro džiaugsmo triukšmą ėmė prasimušti pirmasis „Tautiškos giesmės“ posmas, salė nuščiuvo ir keli šimtai žmonių vieningai ėmė giedoti mūsų himną.

Tuoju po kovo 11-osios Vašingtone įvyko JAV aplinkos apsaugos agentūros vadovų pasitarimas, kuriame dalyvavo ir visų regionų administratoriai. Jam pasibaigus, vieno viešbučio restorane buvo surengta iškilminga vakarienė, į kurią atvyko apie du šimtus

Aleksandro Vasiliausko (Alexander Wesey) šeima maždaug apie 1939 m.

Dar apie Great Necko lietuvius

Great Necke nebuvo nei lietuviškos bažnyčios, nei lietuvių kunigų. Kadangi daugumas lietuvių buvo katalikai, sekmadieniais jie lankė vietinę Šv. Aloyzo parapiją. Krikšto, vedybų ar laidotuvių apeigoms jie vykdavo į lietuvių Viešpaties Atsimainymo parapiją, Maspeth, NY. Tais laikais ten tarnavo kun. Milukas, o po jo kun. Remeika. Vėliau ilgametis klebonas buvo prel. Jonas Balkūnas.

Great Necko bažnyčios klebonas buvo airis – kun. Donnavan. Jis pastebėjo, kad lietuviai važinėdavo į Maspethą. Tad jis paprašė Brooklyno vyskupo, kad jis atsiųstų lietuvių kunigą aptarnauti Great Necko lietuvius. Tad daugiau kaip 50 metų čia lankydavosi lietuviai kunigai, atlikdami krikštus, vedybas, laidotuves, klausydavo išpažinčių, kalbėdavo ir t. t. Tarp kitų čia tarnavo šie kunigai: Balkūnas (dar nebuvo pakeltas į prelatus), Aleksūnas, Lekešius, Kartavičius, Pakalniškis, Raila ir Bulova. Sekmadieniais mišios buvo aukojamos 12 val. Evangelija buvo skaitoma angliškai, nes tai buvo anglų kalbos mišios (tikrumoje lotyniškai). Po mišių lietuvius kunigas perskaitydavo Evangeliją ir pasakydavo pamokslą lietuviškai.

Great Necko lietuvių veikla gražiai klestėjo. Lietuviai kunigai suorganizavo tris draugijas, tuo metu vadintas „draugystėmis“. Viena buvo ALRK federacija, kuri gerai veikė ir atlikdavo bažnyčios reikalus. Į Federaciją prisirašydavo šeimos ir

vyresnio amžiaus žmonės. Federacija rūpinosi jaunimo reikalais, įskiepiti atžalynui lietuvių kalbos, dainų bei šokių grožį. Kun. J. Balkūnas pakvietė senuką „Antanėlį“ mokyti jaunimą lietuvių kalbos bei gramatikos. Po kokių metų buvo nutarta įs-

teigti chorą, kad jaunimas galėtų išmokti lietuviškų dainų bei giesmių. Buvo pakviestas maestro Povilas Dulkė (tuo metu jis buvo vargonininkas Angelų Karalienės parapijoje, Brooklyn, NY) mokyti jaunimą. Choras buvo pavadintas „Birutės“ var-

Laikinosios vyriausybės vieta mūsų istorijoje

Algis Raulinaitis

Sausio pradžioje Seimas priėmė įstatymą, kuriuo pripažino Lietuvos Laisvės Kovų Sąjūdžio Tarybos 1949 m. vasario 16-tos dienos deklaraciją valstybiniu teisės aktu.

Kažkodėl Prezidentas Adamkus šio įstatymo nepasirašė ir grąžino Seimui jo nevetavęs. Pagal galiojančius įstatymus tada jį pasirašė Seimo pirmininkas prof. Vytautas Landsbergis.

Toje deklaracijoje rašoma: „Taryba, glaudžioje vienybėje su kovojančia tauta, kviečia visus geros valios lietuvius, gyvenančius Tėvynėje ir už jos ribų, pamiršti įsitikinimų skirtumus ir įsijungti į aktyvų tautos išsilaisvinimo darbą“. Taip pat toje deklaracijoje, išreiškiančioje okupuotos, bet nenugalėtos Lietuvos ir lietuvių tautos valią, įtvirtinami pagrindiniai konstituciniai demokratijos principai. Cituojau: „Valstybinė Lietuvos santvarka – demokratinė respublika. Suvereninė Lietuvos valdžia prikla-

so tautai“ (citata baigta).

Pareiškimas (deklaracija), pabrėždamas Lietuvos valstybingumą ir konstitucinės santvarkos tęstinumą, įteisinio partizaninės kovos vieningos vadovybės sudarymą ir apibrėžė ginkluoto pasipriešinimo teisėtumą.

Galime drąsiai sakyti, kad tai iškiliausias Lietuvos partizaninės kovos teisinis dokumentas. Taigi, dabartinis jos įtvirtinimas įstatymu turi ne tik moralinę, bet ir teisinę reikšmę, o jos kaip teisės akto įtraukimas į Lietuvos teisės sistemą nenuginčiamai liudija valstybingumo tęstinumą ir nenutrūkstamas pastangas įgyvendinti Lietuvos nepriklausomybę.

Vertindami šiuo metu Lietuvoje daromus žingsnius tvarkyti sovietinės okupacijos palikimą, pvz., KGB darbuotojų veiklos apribojimą, komunistų partijos nusikaltamumo pripažinimą ir Lietuvos laisvės kovų są-

du. P. Dulkė atvykdavo kas savaitę, o Federacija apmokėdavo jo išlaidas. Kai Federacijai pritrūko pinigų, profesorius Dulkė buvo atleistas. „Birutės“ choras taip pat atlikdavo koncertus vietinei visuomenei.

Chorui nustojus veikti, kunigams vėl rūpėjo kaip pritraukti jaunimą lietuviškai veiklai. Kun. Balkūnas patarė steigti Lietuvos Vyčių kuopą, nes New Yorko apylinkėje jau egzistavo kelios. Tad 1934 m. buvo įsteigta Lietuvos Vyčių 109 kuopa. Per pirmą susirinkimą prisirašė 11 narių. Pirmininkavo Jonas Titenis. Už poros metų kuopoje jau buvo 40 narių, kurie buvo labai veiklūs.

Great Necko Federacija dar ilgai gyvavo. Po II Pasaulinio karo, kaip ir kitose lietuvių kolonijose, buvo organizuojamas BALFo skyrius padėti lietuviams tremtiniais, vadinamiesiems dypukams (displaced persons), surasti darbus, užpildyti dokumentus, rasti butus ir t. t. Buvo renkamos aukos ir materialiniai daiktai. Tam net buvo pastatytas sandėlys Brooklyne. Šias eilutes rašas ir tuometinis 109 kuopos pirmininkas A. Vasiliauskas daug darbavosi šioje srityje, nes tremtinių buvo labai daug. Vėliau jis buvo Vyčių pagerbtas suteikiant jam garbės narystę.

jūdžio pareiškimo įteisinimą, negalime nepastebėti ir nepagalvoti apie prezidentūros nusistatymą šiais atvejais. Tai jau šeštasis teisės aktas, kurio nevetavęs, bet ir nepasirašęs, Seimui grąžino Prezidentas Valdas Adamkus. Lietuvos Konstitucija numato, kad, Prezidentui nepasirašius Seimo priimto įstatymo, tą dokumentą pasirašo Seimo Pirmininkas. Kaip sakė Vytautas Landsbergis, motyvų, kodėl šis dokumentas nepasirašytas, Prezidentūra nepateikė. Taip ir lieka mįslė, kodėl Prezidentas nepasirašo įstatymo, sakė Seimo pirmininkas.

KGB darbuotojų veiklos įvertinimo įstatymas, uždraudžiantis jiems dirbti kai kuriose pareigose, Prezidento irgi buvo atmetas ir grąžintas Seimui persvarstyti tik su vienu pasiūlymu – atidėti jo įsigaliojimą iki šių metų sausio pirmos dienos. Seimas šį įstatymą iš naujo priėmė ir, nusileisdamas Prezidentui, atidėjo jo įsigaliojimo datą. Į kitas Prezidentūros pastabas, kurios nebuvo oficialiai pateiktos, Seimas neatsižvelgė. Dabar, įstatymui įsigaliojus, vėl trukdomas jo veikimas, Prezidentūrai, jei taip galima išsireikšti, kaišiojant pagalius į ratus. Keliant

(nukelta į 5 psl.)

Lietuvą teroro. Tai buvo iliuzija, bet ji išsiskleidė tik po Sausio įvykių.

Mes, saugiai gyvendami už tūkstančių kilometrų nuo tėvynės, neįvertinome, kokio masto rizika kyla tautai, priėmusiai sprendimą būti laisvai. Neįvertinome didelių meilės M. Gorbachiovui, tačiau tikėjimo, kad jis nesirys sugriauti savo „perestrojkos“ politikos karine jėga slopindamas nepriklausomybę paskelbusią Lietuvą.

Dar didesnes viltis siejome su Vakara. Naiviai vylėmės, kad tiek metų deklaravusios Baltijos šalių okupacijos nepripažinimo politiką JAV ir kitos valstybės tuo pat pripažins mūsų krašto atkurtą nepriklausomybę ir ims smarkiai spausti Sovietų Sąjungą, kad ji pasitrauktų iš Lietuvos. Manėme, kad tai geriausiai ir sergės mūsų žmones nuo smurto panaudojimo.

Vis dėlto po Nepriklausomybės paskelbimo išeivija nerimavo. Tomis dienomis lietuviai buvo tiesiog prilipę prie radijo imtuvų, nepraleisdavo nė vienos televizijos žinių laidos. Visos kalbos ėjo tik apie tai, kas darosi Lietuvoje: „Ar girdėjai – CNN pranešė tą ir tą?“, „Ar tiesa, kad Gorbachiovas pasakęs taip ir anai?“ Susitikdavome, skambindavome vieni kitiems ir vis laukėme tik gerų žinių iš Lietuvos.

Bet žinios ėjo ne vien geros. Vakarai kažko delse ir neskubėjo paskelbti, kad pripažįsta atsikūrusią Lietuvos valstybę. Nerimas imdavo stiprėti, klausantis pranešimų apie Maskvos grasinimus įvesti prezidentinį valdymą mūsų šalyje. Tačiau kažkaip nesitikėjo, kad taip gali atsitikti: „Gorbachiovas neišdrįs“, - ramino save. Negirdėjau, kad nors kas išeivijoje būtų kalbėjęs: „Gal Nepriklausomybė paskelbta per anksti, gal per daug kategorizacijos deklaracijos tekstas“.

Greitai buvo labai stipriai nusivilta Vakara. ir ypač Jungtinėms Amerikos Valstijoms. Žmonės skaudžiai išgyveno savo iliuzijų žlugimą.

(bus daugiau)

IŠEIVIJOS VILTYS IR NERIMAS

Nepriklausomybės atkūrimo deklaraciją išeivija pasitiko kaip niekada vieningai. Turbūt pirmą kartą visos partijos sutartinai džiaugėsi šiuo įvykiu. Dabar prisimenant jau istoriją virtusią 1999 metų kovo 11-ąją, geriau suvokime, koks didžiulis pavojus grėsė Lietuvai, Nepriklausomybės aktu metusiam iššūkį Sovietų imperijai. Tuomet išeivija apie tai nesusimąstė ir neįvertė baimės, kad tokia drąsa gali brangiai kainuoti tėvynei. Apimtas pakilios nuotaikos, aš taip pat kažkaip nemaniau, kad rusai drįstų griebtis prieš

VELYKŲ SVEIKINIMAI:

*Kristaus prisikėlimo šventėje
ramybės ir taikos visiems parapičiams linki*

Prel. DAVID CASSATO, administratorius
Kun. VYTAUTAS PALUBINSKAS, klebonas emeritas
PARAPIJOS CHORAS
PARAPIJOS TARYBA
BROOKLYN, NY
Apreiškimo parapija

*Šv. Velykų proga sveikina
ir linki visiems
gausių Dievo malonių*
LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖS ŠALPOS
*Direktorių Taryba
ir štabas*
Brooklyn, NY

*Kristui prisikėlus,
ramybės ir taikos visiems parapičiams linki*

Kun. JAMES T. ROONEY, klebonas
Kun. VYTAUTAS VOLERTAS, vikaras

MASPETH, NY
V. J. Atsimaitymo parapija

*Kristaus Prisikėlimo šventės proga
nuoširdžiai sveikiname
mūsų vienuolyno geradarius
bei visus geros valios lietuvius!*

BROKLYNO PRANCIŠKONAI

*Linkime visiems parapijiečiams
linksmy Velykų švenčių!*
Kun. LEONARD T. McGRATH, klebonas
Kun. JONAS D. ŽUROMSKIS, klebonas emerit.

LOWELL, MA
Šv. Juozapo parapija

*Šv. Velykų - džiaugsmingo Prisikėlimo šventėje
visus aukotojus nuoširdžiai sveikina*

**PRANCIŠKONŲ VADOVAUJAMA
LABDAROS VALGYKLA**

Kretinga 5700
Vilniaus g-vė 2
Lietuva

*Kristaus Prisikėlimo šventėje
nuoširdžiai sveikiname visus parapičius!*

Prel. Dr. ALGIRDAS OLŠAUSKAS, klebonas
Kun. STANISLOVAS ANUŽIS
Prel. JONAS A. KUČINGIS, klebonas emeritas

LOS ANGELES
Šv. Kazimiero parapija

*Sveikiname mielus parapičius
Šv. Velykų proga!*
Kun. FRANCIS V. KARVELIS, klebonas
Kun. PAULIUS . SABULIS, vikaras

WATERBURY, CT
Šv. Juozapo parapija

*Nuoširdžiai sveikinu visus parapičius
Viešpaties Jėzaus Prisikėlimo šventėje!*

Kun. WILLIAM L. WOLKOWICH,
klebonas

NORWOOD, MA
Šv. Jurgio parapija

*Šv. Velykų proga
nuoširdžiai sveikiname visus parapičius!*

Kun. ALFREDAS T. ŽEMEIKIS, klebonas

Dijak. HENRIKAS KETURWITIS

ELIZABETH, NJ
Šv. Petro ir Povilo parapija

*Šv. Velykų proga visus lietuvius
Jungtinėse Amerikos Valstijose sveikina*

MOTINOS TERESĖS SESERYS

Laisvės 26
5700 Kretinga, Lietuva

*Malonių Velykų švenčių linkiu
visiems parapičiams!*

Prel. Dr. JOSEPH ANDERLONIS, S.T.D.,
klebonas

PHILADELPHIA, PA
Šv. Jurgio parapija

*Kristaus Prisikėlimo šventėje
ramybės ir taikos buvusiems parapičiams
linki*

Kun. JONAS PAKALNIŠKIS

Douglaston, NY

*Linkiu savo mieliems parapijiečiams
linksmy Velykų!*

Kun. RICHARD BRADY, klebonas
Kun. ALBINAS JANIUNAS, klebonas emerit.

LAWRENCE, MA
Šv. Pranciškaus Asyžiečio parapija

*Kristaus Prisikėlimo šventėje
ramybės ir taikos visiems parapičiams linki*

Kun. STEPONAS ZUKAS, klebonas
Kun. ALBERTAS CONTONS, klebonas emeritas

BOSTON, MA
Šv. Petro parapija

*Sveikinu visus draugus, pažįstamus ir
buvusius parapičius Šv. Velykų proga!*

Kun. STASYS RAILA

Douglaston, NY

*Sveikinu visus lietuvius
Velykų švenčių proga!*

Kun. JONAS RIKTERAITIS,
klebonas

NEW BRITAIN, CT
Šv. Andriejaus parapija

*Nuoširdūs sveikinimai visiems
Šventose Velykose!*

Kun. Dr. EUGENIJUS SAVICKIS,
klebonas

NEW YORK, NY
Aušros Vartų parapija

*Velykinių Aleliuja!
Aleliuja!*

Prel. ANTANAS BERTAŠIUS,
klebonas

PATERSON, NJ
Šv. Kazimiero parapija

*Nuoširdžiai sveikiname visus parapijiečius
Velykų šventės!*

Rev. CHRISTOPHER M. TIANO, S.T.L.
Administrator
Kun. JUOZAS MATUTIS, klebonas emer.

HARTFORD, CT.
Švč. Trejybės parapija

*Nuoširdžiai sveikina visus parapičius
Viešpaties Prisikėlimo šventėje*

Rev. STANLEY SWIERZOWSKY,
klebonas

AMSTERDAM, NY
Šv. Kazimiero parapija

*Kristaus Prisikėlimo šventėje visus sveikina
ir gausių Dievo malonių linki*

ŠV. ANTANO RELIGIJOS STUDIJŲ
INSTITUTO DĖSTYTOJAI IR STUDENTAI

Vilniaus 6
5700 KRETINGA, LIETUVA

*Šv. Velykų proga
linkiu visiems parapičiams taikos ir ramybės!*

Kun. SIMONAS V. SAULĖNAS,
klebonas

CAMBRIDGE, MA
Nekalto Prasidėjimo parapija

*Skaidraus Velykų džiaugsmo
visiems parapičiams linki*

Kun. A. NOCKUNAS, MIC,
klebonas

Worcester, MA
Šv. Kazimiero parapija

*Nuoširdžiai sveikinu visus parapičius
Šv. Velykų proga!*

Kun. ADOLFAS KLIMANSKIS,
klebonas

PROVIDENCE, RI
Šv. Kazimiero parapija

*Kristaus Prisikėlimo šventėje sveikinu visus parapičius
ir linkiu linksmy Velykų!*

Prel. DOMININKAS POCIUS, klebonas emeritas
Kun. JAMES SHEERIN, administratorius

KEARNY, NJ
Sopulingosios Dievo Motinos parapija

*Skaidraus džiaugsmo visiems parapičiams
Šv. Velykų proga linki*

Kun. JONAS PRUSAITIS, STL
klebonas

BROCKTON, MA
Šv. Kazimiero parapija

*Sveikiname visus lietuvius
ir linkime prisikėlusio Kristaus palaimos!*

Kun. PETRAS BURKAUSKAS,
administratorius

PHILADELPHIA, PA
Šv. Andriejaus parapija
Šv. Kazimiero parapija

*Kristaus Prisikėlimo šventėje ramybės ir taikos
visiems parapičiams ir Darbininko skaitytojams
linki*

Kun. A. MATULIS

BAYONNE, NJ
Šv. Mykolo parapija

Velykiniai margučiai

V. Kapočiaus nuotr.

Viso pasaulio kalėjimų gyvenimas panašus

(atkelta iš 2 psl.)

Vienintelis ryšys su pasauliu

Čiaušesku nebuvo tas pažangusis lyderis, kuriuo jį daug kas laikė gulagų imperijoje, kai jis atsisakė dalyvauti komunistiniame Varšuvos bloke. Anaipol. Jis buvo fanatiškas diktatorius, išgėdęs mėgdžioti Romos imperiją. Bukarešto centre statėsi milžiniškus rūmus, o tautai užčiaupė burną kalėjimais ir bauginimais, stumdamas ją į vis didesnę vargą. 1968 m., pasak A. Blandian, Čiaušesku, grįžęs iš susitikimo su Kinijos komunistiniais vadais, visiškai uždraudė rašytojų kultūrinę veiklą. „Mums liko vienintelis ryšys su pasauliu – BBC radijas, ir „Amerikos balsas“. Rumunų PEN centro prezidentė džiaugėsi vengrų sukilimu ir ypač Prahos pavasariu, daugeliui atvėrusių akis.

Rumunų rašytojai susijaudinę pasakojo apie savo išgyvenimus Čiaušesku kalėjimuose ir lageriuose, kiti prisiminė ten kentėjusius artimuosius, žymius intelektualus, parašiusius apie tai nemažai knygų. Jie kūrė eilėraščius vienutėse „nagu rašydami ant dulkėto molio gaubelio ar sienos tinko...“ „Mane iki ašarų sujaudino pavasarį už kalėjimo sienos išgirsti vaikų balsai ir žmonos atneštas siuntinėlis, kuriame violetiniu pieštuku ant drobės buvo užrašyta „medus ir paplotėliai“ – kalbėjo garsus rumunų žurnalistas Mihai Creanga, su bičiuliu leidęs pagrindinį laikraštį „Rumunija“ ir už tai kalėjus keletą metų. Net šešerius metus praleidęs už grotų literatūros kritikas Nikolae Balota su dėkingumu minėjo Morzės abėcėlės išradėją, nes tik ją naudodamasis jis studijavo šventąjį Raštą, išmoko maldų, perduodavo naujausias rumunų kilmės dramaturgo E. Jonesku pjeses.

O rašytojas Victoras Frunza, santūrus ir kuklus valingo veido vyriškis, nemažą nesididžiudamas muziejuje laikoma jo paties sukurta ir ant rūkomo popieriaus mažų lakštelių smulkiai kaligrafiškai perrašyta „Komunizmo istorija“, perduota tuo metu į užsienį, pasakė: „Aš padariau tai, ką turėjo tuo metu padaryti kiekvienas doras Rumunijos pilietis. Perrašiau ir išsiunčiau. Tuo metu buvau padaręs žurnalisto karjerą, dirbau prie partinės akademijos. Išvykdavau į Vakarus. Nuvežiau rankraščius į Prancūziją ir ten 1978 m. mūsų disidentas Virždili Tamase ją ėmėsi spausdinti. Pasiunčiau dar ir atvirą laišką diktatoriui Čiaušesku. Kai grįžau iš kamandiruotės, tuoj pat

prisistatė Securitate ir kitais metais ištremė į Daniją. O šią knygą parašiau norėdamas apvalyti sąžinę ir atvirai žiūrėti vaikams ir žmonai į akis“. Su pasisekimu 1979 m. knyga buvo išleista ir Vokietijoje.

PEN pagalba

Portugalijos ambasadorius Rumunijoje rašytojas Jose Augusto Seabra pasidalijo jaunystės prisiminimais, kaip jis išimais tarp komunistų, diktatoriaus Salazaro laikais pateko į kalėjimą. Pasak ambasatoriaus, viso pasaulio kalėjimų gyvenimas panašus, skiriasi tik juose kalinami žmonės ir idėjos, dėl kurių jie kenčia. Tarptautinio PEN

centro viceprezidentas Thomas von Vogesackas (švedų rašytojas), apžvelgęs centro veiklą įvairių diktatūrų laikotarpiais, pateikė skaičius, kiek padėta pakliuvusiems į bėdą rašytojams bei žurnalistams, kiek jų gelbėta iš kalėjimų ir lagerių, kiek remta leidžiant knygą. Vien šiuo metu centras remia apie 100 pasaulio rašytojų ir žurnalistų, tarp jų – 9 rumunų rašytojus, padeda persekiojamiems diktatūrinių vyriausybių, pabėgusiems iš savo tėvynės. Per visą veiklos laikotarpį suteikta protekcija 956 pasaulio žurnalistams, buvo globojamas už kūrį pasmerktas myriop rašytojas Rushdie.

Džiaugsmas ir liūdesys tą patį mėnesį

Kriaučiūnų šeima patyrė lapkričio mėnesyje džiaugsmą, kada dr. Juozas Kriaučiūnas gavo D.L.K. Gedimino III laipsnio ordiną lapkričio 8 dieną, o lapkričio 30 dieną mirė jo žmona Magdalena. Magdalena buvo jau 93 m. amžiaus. Magdalena mirė atnešė tuštumą jos vyrui, po 63 metų netekus gyvenimo draugės.

M. Andriusytė gimė 1905 m. birželio 21 d. Simokų kaime, Barzdų valsčiuje, Šakių apskrityje, daugiažemio ūkininko šeimoje. Ji buvo trečioji iš 13-kos vaikų. Iš jų užaugo aštuoni. Prieš pirmąjį pasaulinį karą Magdalena mokėsi skaityti ir rašyti pas kaimo „daraktorių“, samdomą namuose vaikus mokyti lietuvių kalbos, nes tuo laiku mokyklos buvo rusiškos. Lietuvą užėmus vokiečiams ji lankė vokišką mokyklą pas kaimyną, Lietuvos vokiečių. Atgavus Lietuvai Nepriklausomybę po pirmojo pasaulinio karo Pilviškuose atsidarė keturklasė, kuri buvo kokie keturi kilometrai nuo namų. Tuo laiku kapelionu ten buvo kultūrininkas ir švietėjas kun. Pėstininkas. Jis vadovavo muzikos, dramos ir kitiems būreliams. Magdalena tapo nuolatine „artistė“ ir veikėja. Ji vadovavo naujai įsteigta mergaičių skaučių būreliui. Persikėlus į Rygiškių Jono gimnaziją, Marijampolėje įsteigė savo veiklą skautuose. Po dviejų metų baigė šešias klases ir įstojo į Katalikių Moterų Kultūros Draugijos įsteigtą Mokytojų seminariją Kaune. Seminarijai vadovavo M. Galdikienė, o bendrabučio viršininke buvo ses. Ruškytė, iš Vargdienių Ses. Vėnuolijos. Andriusytė baigė Mokytojų seminariją 1929 metais. Ji pradėjo mokytojos darbą tik 1931 m., nes ji norėjo dirbti tik mokyklose Šakių arba Vilkauskių apskrityje. Magdalena

Magdalena Andriusytė - Kriaučiūnienė

pradėjo mokytojos darbą Šiuoriškiuose, Lekėčių valsčiuje, o rudenį ji buvo perkelta į Leoniškių mokyklos naują kompleksą. Čia ji išdirbo iki 1935 metų vasaros. Šioje apylinkėje Magdalena reikėsi kaip aktyvi visuomenininkė. Ji vadovavo Žemėsios Panemunės Šaulių moterų būreliui, priklausė tautininkams. Ji skaitė paskaitas organizacijoms, organizavo apylinkės mokinių šventes, mokė moteris šeiminkystės. Ji pati buvo baigus vasaros šeiminkystės ir „Sporūtis“ kursus. 1935 m. mokytoja Andriusytė buvo perkelta į Zapyškio Pradžios mokyklos Trečiąjį Kompleksą mokyti 5-6 skyrius. Čia ji susituokė su medicinos studentu Juozu Kriaučiūnu. Jau dabar ponja mokytoja ir toliau tęsė savo visuomeninę veiklą. Ji vadovavo ir ruošė šauliams vaidinimus, ir pati vaidino. Mergaites mokė šeiminkystės, organizavo Jaunųjų Ūkininkų parodėles ir mokyklų šventes su sportiniais pasirodymais. Gimus sūnui Rimtautui reikėjo mažinti visuomeninį darbą. Perkelta į Rumšiškes, prie

Laikinosios vyriausybės vieta mūsų istorijoje

(atkelta iš 3 psl.)

jo konstitucinio veiksmingumo klausimą ir atsisakant jį vykdyti – nesudarant jame numatytos komisijos.

Gera, kad Laisvės kovų sąjūdžio pareiškimas pripažintas ir įteisintas, tačiau kodėl to nepadaroma su 1941 metų sukilimo pareiškimais. Prabėgomis pažvelkime į 1940 metų įvykius. Jau 1940-41 metais Lietuvių aktyvistų frontas stropiai ruošėsi sukilimui prieš sovietinį okupantą, tikintis, kad prasidėsiantis vokiečių-sovietų karas sudarys galimybę atstatyti Lietuvos valstybingumą. Dar 1941 metų balandžio mėnesį Lietuvių aktyvistų frontas buvo sudaręs Laikinąją Lietuvos vyriausybę ir jos veikimo planą. 1941 metų birželio 22-tą dieną LAF davė ženklą pradėti sukilimą, o kitą dieną, birželio 23-čią, per Kauno radiją paskelbė Lietuvą Nepriklausoma Respublika. Tuo pačiu metu paskelbė ir Laikinosios vyriausybės sąstatą su 13 ministrų ir tiek pat jų pavaduotojų.

Nuo Nepriklausomybės paskelbimo momento sukilimas išsiplėtė visame krašte. Sekančią dieną LAF laikraštis „Į Laisvę“ jau raštu pateikė informaciją apie esamą padėtį ir plačios koalicijos pagrindais sudarytą vy-

Kauno, pradėjo vėl mokyti trijų kompleksų mokykloje. Čia dar reikėjo ir sūnelį auginti.

1940 m. pavasarį vyras gavo darbą Kudirkos Naumiestyje, kaip gydytojas, punkto vedėjas. Darbas Kriaučiūnų šeima perskyrė. Ji viena su sūnumi liko Rumšiškes. Tuo laiku sklido gandai Lietuvoje, kad vokiečiai užims Suvalkiją, o visa Užemūnė su Rumšišėmis atiteks rusams. Tas reikštų, kad šeima bus persikirta ilgam laikui. Įvyko kitaip. Rusai užėmė visą Lietuvą. Naują valdžią atleido mokytoją Kriaučiūnienę. Sekančių metų pavasarį naujoji valdžia davė mokytojos darbą šešiakomplektinėje Kudirkos Naumiesčio mokykloje. Čia prasidėjo kiti vargai. Ji kaip mokytoja buvo verčiama skelbti komunistinę propagandą. Jos kalbos nepatiko partijos žmonėms. Ji baiminosi ir dėl savo vyro. Būdavo NKVD pareigūnai išsiveža jos vyrą, daktarą, nesakydami kur ir kodėl. Jie veždavosi jį patikrinti nušautus bėglius per vokiečių sieną arba apžiūrėti sužeistus darbo kuopų karius bei darbininkus. Mat, tuo laiku sovietai statė tvirtoves prie vokiečių sienos. Vietinius žmones varė komunistai dirbti prie statybos darbų, kuriuos kareiviai prižiūrėjo.

1941 m. birželio mėnesį sovietai išvežė didelę dalį mokytojų, šaulių ir bent šiek tiek pasižymėjusių lietuvių į Sibirą. Nakčia saugumiečiai apsupdavo namus ir šeima per trumpą laiką turėdavo ginkluotų vyrų priežiūroje apsirengti, pasiimti šiek tiek daiktų ir būdavo amžinai išvaryta iš savo namų ir krašto nežinodama už ką. Ties vežimais įvarė baimės ne tik Kriaučiūnams, bet ir daugeliui gerų lietuvių, kurie gyveno baimėje ir netikrumo. Kalbos ėjo apie galimą karą tarp vokiečių ir rusų. Birželio mėn. vokiečiai išstūmė rusus iš Lietuvos.

Rudi okupantai pakeitė raudonus. Vokiečiai gaudė jaunos žmones ir vežė darbams į Vokietiją ir į rytus, o 1943 m. išvežė daug žinomų žmonių į koncentracijos stovyklas.

1944 metais pradėjo sklisti gandai, kad aljantai išsikels į Baltijos kraštus ir perkirs vokiečių armiją į dvi dalis. Visi to

raiusybę. Ši Laikinoji vyriausybė išsilaikė 6 savaites ir 2 dienas. Per tą laiką ji atstatė Lietuvos konstituciją, teisingumo organus, pertvarkė švietimą, o visos ministerijos stropiai veikė atstatydamos krašto administraciją ir panaikindamos daugelį sovietinių įstatymų bei potvarkių. Šiuos žygius įgalino ryžingas tautos noras būti nepriklausomai ir tam tikslui įgyvendinti sudėtos kraujo aukos. Prisiminkime, kad sukilimo metu žuvo apie keturi tūkstančiai asmenų.

Tai beveik dvigubai daugiau negu 1918-20 metų Nepriklausomybės kovose. Tai neišbraukiama ir nepamirština mūsų istorijos – Pilėnų, Žalgirio, 1863 metų sukilimo, 1918-20 metų kovų, Medininkų, Televizijos bokšto – dalis.

Antrą kartą XX amžiuje Lietuva buvo paskelbta Nepriklausoma valstybe 1941 metų birželio mėnesio 23-čią dieną, o 1990 m. kovo mėnesio Nepriklausomybės atstatymas jau trečiasis.

Deja, šio antrojo istorinio Nepriklausomybės atstatymo kol kas dar nepripažino ir tinkamai neįvertino nei dabartinė Lietuvos vyriausybė, nei Seimas. Tačiau nenustokime vilties – stengkimės, kad tai kuo greičiau būtų padaryta.

laukė ir planavo kaip padėti aljantams. Aljantai nepasirodė. Birželio mėn. jau rusai buvo prie Lietuvos. Liepos mėn. jau girdėjosi patrankų dundės. Žmones kankino nerimas. Jie bijojo raudonojo tvano. Žmonės galvojo, kad vakarai neleis rusams atnešti vergiją tautoms. Juos išstums iš užimtų kraštų. Todėl daugelis ruošėsi bėgti į Vakarus, nes miške mažiau galiybės išlikti gyviems. Likusiems namuose grėsė visiems geriems lietuviams Sibiras. Rusams esant už kelių kilometrų Kriaučiūnai susikrovė pačius reikalingiausius daiktus į vežimą, arklio traukiamą, ir išvyko link Vokietijos. Taip ir keliavo, kad vokiečiai sustabdytų Rytų Vokietijoje prie Birken. Juos apgyvendino burmistro name, iš kur daktaras turėjo lankyti ligonius. Po trijų savaičių gavo iš Vokietijos gydytojų valdybos paskyrimą vykti į Berlyną. Iš čia paskyrė gydytoją dirbti Landsberg (dabar priklausanti Lenkijai), netoli Berlyno. Jos vyras buvo pasiūstas dirbti užsieniečių darbininkų stovykloje Standsdorf. Gruodžio mėnesį vyras gavo įsakymą vykti į Saksoniją. Magdalenos vyras dirbo užsieniečių darbininkų stovykloje gydytoju iki karo pabaigos. Aljantams priskyrus netolimas apylinkes netoli šios stovyklos, jos gyventojus perkėlė į Hanoverį. Po metų Kriaučiūnai persikėlė į Baltiečių stovyklą netoli Hanoverio. Čia Magdalena dirbo keturklasėje mokytoja ir vadovavo skautėms mergaitėms.

1949 m. Kriaučiūnai gavo „efidevitus“ iš giminių Amerikoje. Prieš Kalėdas jie jau buvo Detroito dėdienės namuose. Ponia dirbo su skautėmis, vyras dirbo aligoninėje, o sūnus mokėsi amerikiečių katalikų parapijos pradžios mokykloje. Po metų visa šeima persikėlė į Cincinnati, OH. Čia vyras atliko ligoninėje praktiką gydytojo teise gauti, sūnus mokėsi pranciškonų gimnazijoje. Ponia prisijungė prie lietuvių Vyčių. Ji padėjo organizuoti pagalbą per Balų likusiems stovyklose Vokietijoje. Gavs vyrui gydytojo

(nukelta į 7 psl.)

IŠ LIETUVOS REKORDŲ KNYGOS

- Didžiausia vasaros pavėsinė - 664,48 m² ploto - buvo pastatyta Vilniaus Vingio parke 1994 m. liepos 29 - rugpjūčio 1 d. alaus šventės „Tris dienas, tris naktis“ metu.

Prekybos statiniai

- Didžiausia parduotuvė - akcinė bendrovė „Vilniaus centrinė universalinė parduotuvė“. Jos bendras plotas 15 724,26 m², prekybinių salių plotas - 7621,08 m², sandėliai, buitinės bei inžinerinės-techninės patalpos užima 8103,18 m².

Parduotuvė komercinę veiklą pradėjo 1974 m. Pastato projekto autorius Zigmantas Landsbergis, konstruktorius Česlovas Gerliakas.

- Didžiausia baldų parduotuvė - apie 9000 m² bendro ploto ir 7000 m² prekybos ploto - Vilniaus uždaroji akcinė bendrovė „Baldų rūmai“. Parduotuvė prekybą pradėjo 1995 m. Pastatą projektavo uždarnosios akcinės bendrovės „Paryžius“ architektai.

- Didžiausia vaisių ir daržovių parduotuvė - 1077 m² bendro ploto, 346 m² prekybos ploto - buvo Vilniaus parduotuvė „Ridikas“. Po 1994 m. rekonstrukcijos, jos bendras plotas sumažėjo iki 369,09 m², prekybos plotas - 160,76 m². Dabar tai uždaroji akcinė bendrovė „Vilniaus ridikas“.

- Didžiausia raštinės reikmenų parduotuvė - 347,92 m² prekybos salės ploto, 433,76 m² bendro ploto - Vilniaus uždarnosios akcinės bendrovės „Kėla“ raštinės reikmenų parduotuvė.

- Didžiausias alaus baras - 625 m² ploto, 480 sėdimų vietų - veikė 1992 m. birželio 6 - 14 d. Vilniuje, tarptautinėje mugėje „Lietuva-92“, Vokietijos firmos Gastro-Center-Halle paviljone. Per 9 mugės dienas šiame bare apsilankė apie 10 000 žmonių, parduota, kartu su įvairiais užkandžiais, daugiau kaip 9000 l alaus ir apie 2000 skardinių limonado.

- Daugiausia restoranų viename pastate yra „Lietuvos“ viešbutyje Vilniuje - 4 restoranai su atskiromis virtuvėmis ir atskirais orkestrais. Be to, yra 4 barai. Restoranuose ir baruose vienu metu galima priimti 1170 svečių.

- Didžiausia valgykla - 1200 vietų „Sveikatos“ dietinė valgykla Druskininkuose.

Transporto statiniai

- Didžiausias oro uostas, užimantis apie 10 km² plotą, yra Šiaulių oro uostas Zokniuose. Jame yra du lėktuvų pakilimo - nusileidimo takai: 3,5 km ilgio 4,5 m pločio pagrindinis, padengtas apie 2 m storio betono, asfaltbetonio ir armatūros sluoksniu, ir 3,2 km ilgio atsarginis. Tai buvęs slaplas SSRS (vėliau Rusijos) ginkluotųjų pajėgų aerodromas su lėktuvų remonto gamykla. Po rekonstrukcijos, nuo 1997 m. rugpjūčio 28 d. ši oro uostą eksploatuoja Lietuvos civilinės aviacijos direkcija.

- Ilgiausias ir aukščiausias tiltas - 599 m ilgio (9 tarpatriamiai po 62,4 m) ir 42 m aukščio. Tai geležinkelio tiltas per Dubysą ties Lyduvėnais (Raseinių r.). Pastatytas 1918 m., 1944 m. susprogdintas, 1951 m. atstatytas ant naujų atramų.

Šlaitytojai rašo "Darbininkui"

Gerbiamas Tamsta,

Visų pirma dėkoju Jums už patalpiniam mano rašinio: "Ar turime bijoti ir savo šešėlio?". Norėčiau šį rašinį papildyti esamomis galimybėmis sugrįžti Mažajai Lietuvai (Prūsų Lietuvai) prie Lietuvos.

1) Šiais laikais etninės mažumos, kur bebūtų, deda pastangas sugrįžti į savo tėvynę: iki milijono izraelitų paliko Sovietiją ir grįžo į Izraelį. Likusieji izraelitai skundžiasi siaučiančiu antisemitizmu Petersburge ir Maskvoje, Pavolgio vokiečiai grįžta į Vokietiją. Tiesa, esą girsiai, kad dėl šio krašto (Maž. Lietuvos) Rusija derėtusi su Vokietija, tačiau šiais laikais sveltinomis žemėmis jau neprekiuojama, priešingai – jos palaipsniui grąžinamos teisėtiems savininkams. Ne taip seniai Hong-Kongas grįžo Kinijai, dabar rašoma spaudoje, kad gruodžio 20 portugalų kolonija Macao bus grąžinta Kinijai po 400 metų kolonijalinio valdymo. Rašoma, kad dauguma portugalų sugrįš į savo tėvynę.

Reikia žinoti, kad, prieš perimant Prūsų Lietuvą, Sovietija ketino šį kraštą prijungti prie Lietuvos, todėl ir paruošė mano jau minėtą dokumentą. Perėjus

ši kraštą ir mūsų Komunistinei Partijai besivanojant saunose ar bemedžiojant, nebuvo kam iškelti šio klausimo ir pareikalauti prijungimo Mažosios Lietuvos prie Lietuvos. Rusija perėmė sovietinius išpareigojimus, kurių vienas yra grąžinti, pagal Sovietijos paruoštą dokumentą, Prūsų Lietuvą Lietuvai – buvusiai Sovietijos sąstate.

Antras argumentas šios žemės priklausomybės Lietuvai buvo iškeltas dar Mindaugo laikais. Mindaugui bevenijant Lietuvą, geografiniai Prūsai dar nebuvo Kryžiuočių užkariauti – dar buvo likusios laisvos sritys, kurias vadina Maž. Lietuva. Mindaugui mirus, Kryžiuočiai atskleidė "dokumentą", kuriame Mindaugas jiems dovanoja Nadraviją, Skalaviją ir Dainavą (Sūduvą). Tas dokumentas, žinoma, tai falsifikatas, tačiau mums yra svarbus nurodytas faktas, kad ši žemė priklauso Lietuvai.

Trečias argumentas: Kryžiuočiai užėmė Sambiją (vok. Samland) 1243 m. jau įkūrė Sambijos vyskupiją, kuriai jau iš anksto buvo priskirti dar neužkariauti Nedravija, Labgava, Skalavija su Raganita, Tilže ir Geldupe. Šita vyskupijos dalis buvo va-

dinama "Litausches Samland" – tai ir yra Maž. Lietuvos žemės.

2) Priskiriant vakarinę Prūsų dalį Lenkijai vadovautasi ir tuo, kad Lenkija buvo vokiečių auka Antr. Pasaul. Kare – buvo aliantų pusėje ir aktyviai kovojo. Lietuva buvo neutrali, tačiau istorijos lapuose Lietuvos indėlis kovoje prieš vokiečių veržimąsi į Rytus, prieš "Drang Nach Osten", yra nepalyginamai didesnis negu slavų. Lietuva per 200 metų viena kovojo ir sustabdė Kryžiuočius. Ir pačiam Žalgirio mūšyje, kaip mūsų gimnazijos mokytojas istorikas lenkas Puciata pripažino, vyriausiuoju mūsų strategu ir vadu buvo Vytautas Didysis.

3) Pasaulis mažina ginkluotą pajėgą kaip galėdamas – jos suryja labai daug pinigų. Viena tik Amerika (JAV), kurios ištekliai yra pasakiški, gali švaistytis įvairiais karo ginklais. Kaliningrado srities igulos ir laivy-

nas yra išaldytas, neturi jokios strateginės reikšmės, tik kelia nerimą Baltams ir kitoms Baltijos baseino valstybėms, o jo išlaikymas brangus ir logiškai nepateisinamas.

4) Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirminė pareiga būtų paruošti kruopštų memorandumą, kurio metmenis pateiktiau, paliečiant šio krašto vergijos laikotarpį bei argumentus, ir įteikti Jungtinėms Tautoms ir JAV prezidentui, o gal ir JAV Kongresui. Jungtinės Tautos, o gal ir JAV, padėtų finansiškai persikelti rusams į savo tėvynę, o mes, pasaulio lietuviai, nepaigalėtume dolerių padėti apgyvendinti Prūsų Lietuvą. Lietuvoje ir pasaulio lietuvių tarpe yra nemažai prūsų ir Maž. lietuvių.

Per 50 metų kruvinų karų prieš Kryžiuočius nadruviai, skalviai, sūduviai ir bartai – didelė dalis prūsų ir lietuvių pasi-

traukė į Lietuvą, kūrė ir savo kaimus.

5) Tilžės Aktas irgi yra labai svarbus dokumentas. Popiežiaus Jono Pauliaus II pripažinimas viduramžių Katalikų Bažnyčios nukrypimų, aš manau jų tarpe ir Kryžiuočių genocido Prūsijoje ir Prūsų Lietuvoje, tai irgi tarptautinės reikšmės dokumentas.

Su pagarba,
Adolfas Sabaitis
Brockton, MA

Reikalingos vaikų auklės, namų tvarkytojos darbiui amerikiečių šeimose. Suteikiamas atskiras kambarys, vonia ir pilnas išlaikymas. Atlyginimas 300 - 450 dol. per savaitę su dviem laisvomis dienomis. Kreiptis International Consultation, 368 Broadway, Suite 206, New York, NY, 10013, tel: (212) 766-1168. (sk.).

PAVASARĮ ir VASARĄ

SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

iš New Yorko (JFK) Finnair linija

Kovo 1 - Kovo 31	\$299
Bal. 1 - Bal. 30	\$349
Geg. 1 - Geg. 13	\$475
Geg. 14 - Birž. 13	\$650
Birž. 14 - Rugp. 15	\$800
Rugpj. 15 - Rugs. 30	\$650

Pilus mokesčiai
Papildinti skrydžiai iš visų JAV miestų

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

1-800-77-VYTIS

e-MAIL: VYTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com.

RigaVen Travel Inc.

• We have GREAT CRUISES •

• Tours to Ireland, Scotland, England and Europe •

• Discover Costa Rica •

and always

Low Fares to VILNIUS

FROM JFK - \$299 (in March limited days)

with

from Newark \$350 (limited days)

All Fares plus Tax

Call

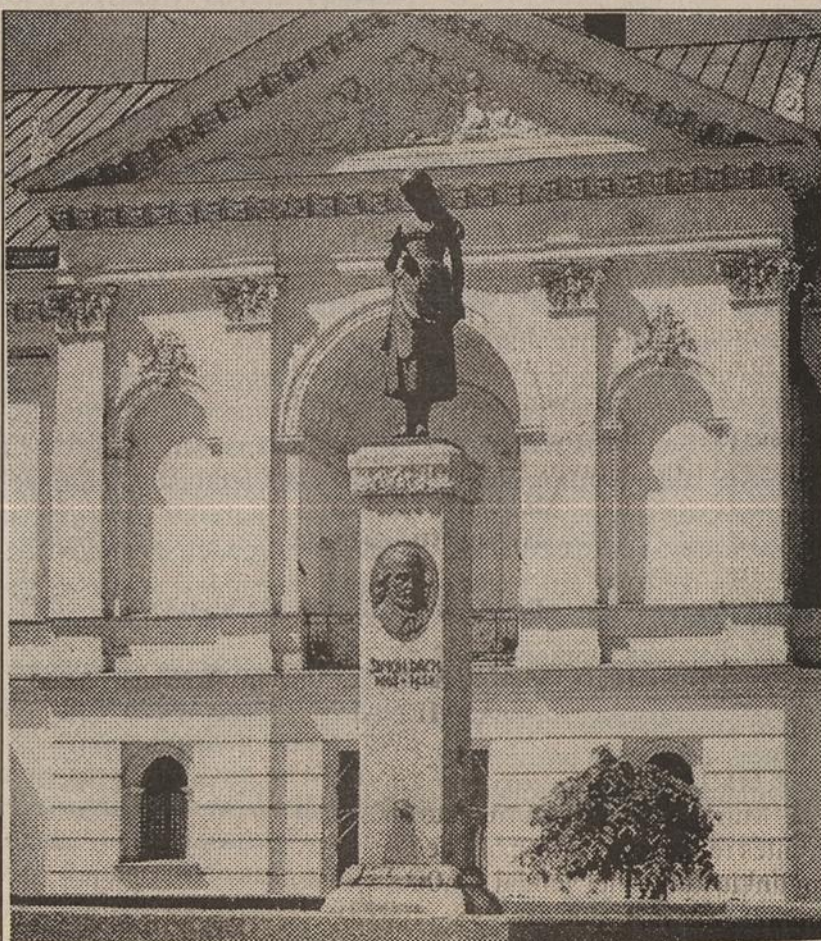
INESE ZAKIS

136 W. Main St., Bay Shore, NY 11706

Tel. 516-665-4455 Fax 516-665-6164

1-800-291-8311

E-mail: RigaVen@worldnet.att.net

Klaipėda, Paminklas Taravos Anikei K. Demerecko nuotr.

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus

*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas

*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas

* Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas

*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenė...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue

Keamy, NJ 07032

(201) 991-0001

arba skambinkite nemokamai:

1-888-SCHUYLER

(1-888-724-8953)

Pigios kelionės į Pabaltį 1998-99
per UNIONTOURS

VILNIUS

6 naktys/ 7 dienos

tikrai \$660 asmeniui

dvigubame kambaryje

Nuo ketvirtadienio iki trečiadienio. Į kainą įeina:

FINNAIR skrydis ten ir atgal

5 naktys viešbutyje "Šarūnas"

taip pat mokesčiai ir pusryčiai kasdien.

Skambinkite UNIONTOURS

sūžinti apie kitokias keliones į Pabaltį.

Mūsų ekspertai parūpins Jums pigiausius skrydžius,

prielanom kainom geriausius viešbučius ir vietines

ekskursijas po Lietuvą.

212 683-9500 arba 800 451-9511

UNIONTOURS

245 Fifth Avenue

New York, NY 10016

Fax: 212 683 9511

e-mail: travel@uniontours.com

On the net: www.uniontours.com

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127

Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

APRIL PICKUP SCHEDULE

Brockton, MA	Apr. 15	3:30-5:30 PM
Lowell, MA	Apr. 16	12-1 PM
Lawrence, MA	Apr. 16	2-3 PM
Nashua, NH	Apr. 16	4-5 PM
Waterbury, CT	Apr. 17	9:00-10:30 AM
Hartford, CT	Apr. 17	11AM-12:30 PM
Worcester, MA	Apr. 17	1:30-3:30 PM
Centerville, MA	Apr. 20	3:30-5 PM
Kennebunkport, ME	Apr. 21	12-1 PM
Albany, NY	Apr. 22	7-8 PM
Binghamton, NY	Apr. 23	9-10:30 AM
Scranton, PA	Apr. 23	12-2 PM
Frackville, PA	Apr. 23	5-6 PM
Philadelphia, PA	Apr. 24	9:30-11:30 AM
Brooklyn, NY	Apr. 24	12-4 PM
Baltimore, MD	Apr. 24	6-7 PM
Bridgeport, CT	Apr. 25	8-9 PM
Norwood, MA	Apr. 28	6-7 PM
Putnam, CT	Apr. 29	1-2 PM
Providence, RI	Apr. 29	4-5:30 PM

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR
MARCH and APRIL 1999

March 30	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
April 1	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
April 2	Philadelphia, PA	11-12 noon
April 3	Brooklyn, NY	12-1pm
April 12	Whiting, NJ	1-2 pm
April 13	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
April 15	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
April 16	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
April 17	Brooklyn, NY	12-1pm

For more information please call:
1 800-775-7363 or 914-258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$375 r.t.

One way to Vilnius \$250

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

Lietuvių Fondo “Nobelio” premijos

1998 m. gruodžio 10 d. ir 1999 m. vasario 4 d. Lietuvių Fondo taryba turėjo svarbius posėdžius. Šalia nuolatinių reikalų buvo (1) nutarta steigti LF “Nobelio” premijas (tikras pavadinimas bus surastas vėliau); (2) patvirtinti LF pelno skirstymo nutarimai; (3) išrinkta/patvirtinta LF vadovybė; (4) nutarta papildyti LF įstatus; (5) peržiūrėti LF Patikėtinių tarybos rūpesčiai.

Lietuvių Fondui pasiekus multimilijoninį dydį, LF vadovybė angažuojasi naujiems planams. Šiuo metu LF pagrindinis kapitalas artėja prie 10 milijonų dolerių (ir dar priedo turi virš 3 mil. dol. nerealizuoto pelno – “capital gains”), igalines paskirstyti lietuviškiems reikalams virš 7 mil. dol. Lietuvių Fondas yra stipriausia finansinė jėgė lietuvių darbuose remti užsienyje ir mažesne skale Lietuvoje. Dr. Antanas Razma pasiūlė LF “Nobelio” premijų idėją LF Garbės komiteto ir po to LF tarybos posėdžiuose, kuri buvo su entuziazmu vienbalsiai priimta, ir dr. Razma igaliojamas su kitais LF vadovybės nariais parengti tam gaires ir pateikti diskusijoms sekančiame LF tarybos posėdyje.

Kiekvienos šių premijų dydis būtų 10-20 tūkstančių dolerių ir jas galėtų laimėti Lietuvos ir už jos ribų kurybingos asmenybės ar institucijos švietimo, mokslo, kūrybos veiklos srityse. Finansškai LF yra pajėgus šios idėjos įgyvendinimui ir tokiu būdu suteiktų galimybę kurybingiems asmenims pasižvelgti dirbti bei savo talentus plėtoti lietuvių darbų baruose. Tuo pačiu tai būtų didelis lietuvių išeivijos įnašas į mūsų tautos ateities pažangą.

1998 metais Lietuvių Fondo taryba leido skirstyti 800 tūkstančių dol., iš viso buvo paskirstyta virš 666 tūkstančių dol., o likutis atidėtas nenumatytiems svarbiems reikalams. Daugiausiai paramos skirta išeivijos liuanistiniam švietimui, Lietuvos ir išeivijos studentams, kultūrinei veiklai, visuomeniniams reikalams ir kitiems projektams. Kaip praityje, didžiausios sumos teko Lietuvių Bendruomenės švietimo, kultūros bei socialinių reikalų srityse. Galima tikėtis, kad kasmet LF skirstomos sumos didės.

Šiuose posėdžiuose buvo renkami LF vadovybės 1999 metams. Kadangi LF įstatai leidžia tarybos ir valdybos pirmininkams būti tose pareigose ne daugiau kaip 3 metus iš eilės, tarybos pirmininku buvo perrinktas adv. Algirdas Otis (antri metai), o valdybos pirm. finansininkui Povilui Kiliui baigus sėkmingą trejų metų kadenciją, valdybos

pirminke išrinkta bankininkė Rūta Staniulienė. Tarybos sekretore perrinkta Alė Razmienė, kuri tose pareigose dirba jau eilę metų. Visiems LF vadovybės nariams taryba išreiškė padėką už sumanų ir sėkmingą vadovavimą. Buvo vienbalsiai patvirtinta LF valdybos pirm. Rūta Staniulienės pristatyta 1999 m. valdyba: Sigita Balzekienė, Stasys Baras, Povilas Kilius, Alė Razmienė, Ramona Steponavičiūtė, Vacys Šaulys, Arvydas Tamulis ir Lina Žlobienė.

Atsižvelgiant į pereito narių suvažiavimo pageidavimą, planuojama LF įstatus papildyti taip, kad LF nariai galėtų tiesiogiai siūlyti kandidatus į tarybą ir tiesiogiai balsuoti. Visi įstatų pakeitimai turi būti priimti kasmetiniame narių suvažiavime.

Lietuvai atstačius nepriklausomybę Lietuvių Fondas paskyrė Lietuvai virš milijono dol. kapitalą, kuris buvo paskirstytas įvairioms švietimo, mokslo, kultūros institucijoms. Didžiausia suma – 300 tūkstančių dol. buvo paskirta M. K. Čiurlionio Dailės muziejaus Kaune saugumo bei klimato kontrolei tobulinti. Kadangi vėliau į projektą buvo įjungtas pastato ir vidaus įrengimų atnaujinimas, labiau iški- lo finansų reikalingumas, ką tikimasi gauti iš LR Kultūros ministerijos. Jau keletas metų prabėgo, bet M. K. Čiurlionio Dailės muziejaus atnaujinimas juda labai, labai palengva. Dr. Antanas Razma, LF Patikėtinių tarybos pirm., su konsultanto inž. Eugenijaus Bartkaus pagalba mėgina įvairiais būdais šio projekto realizavimą pagreitin- ti.

Buvęs Vytauto Didžiojo universiteto rektorius prof. Bronius Vaškelis labai daug rūpinosi, kad LF paremtų besikuriančios VDU bibliotekos įrengimą didesne pinigų suma. Pačioje pradžioje LF paskyrė 100 tūkstančių dol. su pageidavimu, kad biblioteka būtų pavadinta Lietuvių Fondo vardu. 1994.09.19 raštu prof. Vaškelis pranešė, kad “VDU rektoratas, norėdamas atžymėti LF-do tokią didelę finansinę paramą, nutarė VDU biblioteką pavadinti Lietuvių Fondo biblioteka”. Iš spaudos LF sužinojus, kad viena iš VDU bibliotekos skaityklų pavadinta LF vardu, bet ne biblioteka, dr. Razma kreipėsi ne vieną kartą į dabartinį rektorių prof. Vytautą Kaminską, tačiau dar negavo atsakymo, kada ir kodėl buvo atšauktas ankstyvesnis rektorato nutarimas ir pakeistas naujuoju. Kodėl? Negalime kaltinti komunikacijos priemonių, nes tarp mūsų ir Lietuvos jos dabar labai geros.

Dr. Antanas Razma

Džiaugsmas ir liūdesys tą patį mėnesį

(atkelta iš 5 psl.)

leidimą versti privačia praktika, jie dar gyveno penkerius metus Fairborn, OH. Kriauciūnai persikėlė į Toledo, OH, arčiau giminių Detroite. Ponia Kriauciūnienė čia dirbo su Lietuvos Vyčiais. Dėl darbų trūkumo, Vyčių narių skaičiui sumažėjus, ji įsijungė į gydytojų žmonių pagalbinę organizaciją ir katalikių parapijos moterų draugiją.

1977 m. vyrui išėjus į pensiją, Kriauciūnai persikėlė į Putnamą, CT. Čia gyvenant ji padėjo vyrui organizaciniuose darbuose. Taip pat ji rėmė vienuolyno seselių darbus. Sveikatai smarkiai pablogėjus reikėjo pa-

stovios priežiūros. 1990 metais p. Kriauciūnienė jau reikėjo slaugos namų. Paskutinius ke- lerus metus jai esant Matulaičio Slaugos Namuose, jos vyras kasdien per vakarienę ją lankydavo. Ji savo gyvenimo kelionę užbaigė Matulaičio Namuose lapkričio 30 d. Šv. Mišios už velionę buvo aukojamos kun. A. Diškevičiaus N.M.M. Seselių koplyčioje. Jis pamoksle iškėlė pomirtinio gyvenimo gerį. Laidotuvsė dalyvavo sūnus Rimvydas, marti, trys anūks ir anūkas ir apylinkės lietuviai. Kūno pelenus rengiamasi palaidoti Žemiosios Panemunės kapinėse, Lietuvoje.

J. Rygelis

Lietuvių Fondo 1998 metų pelno paskirstymas

ŠVIETIMAS

1. JAV LB Švietimo Tarybai
a. Lituanistinėms mokykloms JAV – 60,000; b. Studijų savaitė Dainavoje – 3,000; c. Jaunimo spaudai – Eglutė, Tėvynės Žvaigždutė – 5,000; d. Skaitiniams/vadovėliams/pratimams – 11,778; e. Knygų atgabenimui iš Lietuvos – 1,000; f. Rašinių-piešinių konkursams iš Prel. Prunskio fondo 1,200.

Iš viso – 81,978.

2. JAV LB Religinių Reikalų Tarybai skaitinių ir pan. knygelėms – 5,800.

3. PLB Švietimo Komisijai
a. Ukrainoje ir Maskvoje lituanistinėms mokykloms – 3,000; b. Karaliaučiuje lituanistinėms mokykloms – 1,200; c. Punske lietuvių muzikos mokyklai; d. Krasnavo lituanistinei mokyklai – 500; e. “Lietuvių papročiai ir tradicijos” įsigyti – 4,500.

Iš viso – 11,200.

4. Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejui, lietuvių kalbos kursams – 500.

5. Maironio lituanistinei mokyklai Lemonte klases įrengti “matching funds” – 10,000.

6. Lietuvių Fondo valdybai, remti Vilnijos ir Rytų Europos liet. mokytojus – 60,000.

7. Vasario 16 gimnazijai paremti – 10,000.

8. Fondui Seina, Seinų absolventams Kovo 11 gimnazijoje paremti – 2,400.

9. Draugijai užsienio lietuviams, remti Mažosios Lietuvos vaikų šventę – 500.

10. Druskininkų Atgimimo mokyklai, Domo Viščinio metinėms premijoms iš Petro Viščinio fondo – 450.

Iš viso lituanistiniam švietimui – 182,828.

11. Studentams stipendijos
a. Studentams iš Lietuvos – 37,350; b. Lankyti Vasario 16 gimnaziją – 41,000; c. Kitiems studentams – 51,965; d. Iš spec. fondų: Mikšio (\$12,500), Gražulio (\$2,500), Masiokienės (\$300), Kolu- pailos (\$310), Lietuvos Našlaičiams (\$1,200), Barų (\$2,000);

Iš viso – 18,810.

Iš viso studentų stipendijoms – 149,125.

Iš viso švietimui – 331,953.

KULTŪRINIAMS REIKALAMS

A. MENAMS

1. JAV LB Kultūros Tarybai
a. Muzikos, dailės, žurnalisto, mokytojo, radijo premijoms ir šventės reklamai – 5,500; b. Poezijos pavasariui – 1,000; c. Mažų apylinkių kultūrinei veiklai – 4,000; d. Dalyvauti Smithsonian Institution Folklife Baltic Fest '98 – 10,000; e. Išleisti senų liet. Knygų Newberry Library katalogą – 4,000.

Iš viso – 24,500.

2. Muziejams
a. Lietuvių Dailės Muziejui, Lemontė – 2,000; b. Čiurlionio Galerijai, Chicagoje – 2,000; c. Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejui – 2,000; d. Tauro Apygardos Partizanų ir Tremties Mu- ziejui – 1,000.

Iš viso – 7,000.

3. Teatrams
a. Chicagos Lietuvių Operai – 5,000; b. Amerikos Lietuvių Klubui St. Petersburg chorui – 1,000; c. Los Angeles Dramos Sambūriui – 2,000.

Iš viso – 8,000.

4. Lietuvių Rašytojų Draugijai metinė premija – 2,000.

5. Dariaus ir Girėno paminklo atnaujinimui – 1,000.

6. Lietuvių Kultūros namams Punske – 3,000.

Iš viso menams – 45,500.

B. MOKSLUI

1. APPLE mokytojų kursams Lietuvoje – 6,000.

1998 m. Lietuvių Fondo pelno skirstymo spaudos dalyviai, LF ir LB darbuotojai su konsalais, iš k. sėdi: dr. Antanas Razma, Giedrius Apuokas, Vaclovas Kleiza, Marija Remienė, Birutė Jasaitienė, Bronius Nainys; stovi: Alė Razmienė, Aldona Jurkutė, Bronius Juodelis, Algirdas Ostis, Povilas Kilius, Birutė Vindašienė, Juozas Končius, dr. Kazys Ambrozaitis, Antanas Jarašas, Kęstutis Ječius, Aldona Šmulskienė ir Stasys Baras

A. t. A.

JONUI KLIVEČKAI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną MALVINĄ, sūnus RIMĄ ir GIEDRIĄ bei jų šeimą, anūkas LIVIJĄ ir LORETĄ ir visus artimuosius.

Giedrė ir Vidmantas Montvilos

2. Lietuvių kalbos fondui, Rytų Europos lietuvių mokytojų kur- sams – 5,000.

3. Karaliaučiaus, Suvalkų ir Gardino lit. mokyklų mokytojų susibūvimui – 615.

4. University of Washington Baltic Studies Program “matching funds” – 10,000.

5. Galerijai liet. knygoms platinti JAV bibliotekose – 850.

6. Lietuvių Fondo valdybai Lietuvos mokykloms vadovėlių premijoms – 4,000.

7. Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrai mokslininkų darbams – 5,000.

8. Konferencijai: Tomizmas – istorija ir dabartis – 1,500.

9. Rasai Mažeikaitei moksliniam darbui Margurge – 1,000.

10. Knygų leidimui

- a. Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrai “Aleksandras Stul- ginskis, President of Lithuania, Prisoner of the Gulag”, “matching funds” – 3,500; Dr. Gimbutienės “The Prehistory of Lithuania” – 10,100; b. PLB valdybai “Lietuvos kovų ir kančių istorija” – 20,000, “PLB istorija” – 15,000; c. Į Laisvę Fondui “Lithuania Against Soviet and Nazi Imperialism” – 9,500; d. Pedagoginiam Lituanistikos Institutui “Šiaurės Amerikos lietuvių švietimas” – 3,000; e. JAV LB Krašto valdybai – dainų vadovėlių paruošti – 1,600, “Study and Research Opportunities in USA” – 3,350; f. Šiaurės Amerikos Lietuvių Muzikos Sąjungai “Pasaulio lietuviai chor- vedžiai” – 3,750.

Iš viso – 69,800.

Iš viso mokslui – 103,765.

Iš viso kultūriniam reikalams – 149,265.

VISUOMENINIAMS REIKALAMS

1. JAV LB Krašto valdybai
a. Konferencijai “Atnaujinta Bendruomenė žengia į 2000 am- žių” – 5,000; b. Prisijungti prie Baltic News Service – 1,500; c. Įkurti JAV LB “web site” – 500; d. Aplinkraščio “Tinklas” lei- dimui – 2,000; e. Lankstinukui lietuvių kalba – 5,000; f. Lank- stinukui anglų kalba – 4,000.

Iš viso – 18,000.

2. Pasaulio Lietuvių Archyvo išlaikymui – 10,500.

3. JAV LB Kultūros Tarybai spaudos prenumeratų platinimui – 3,500.

4. JAV LB Socialinių Reikalų Tarybai
a. Paremti vyresniųjų centrą Chicagoje – 10,000; b. Studentų darbams – 3,000; c. Vaikų Vilties studentų darbams – 2,000, d. Vaikų Vilties ortopedinių instrukcijų video paruošti – 1,500.

Iš viso – 16,000.

5. JAV LB Lemonte apylinkei, Socialinių reikalų skyriui – 3,000.

6. Amerikos Lietuvių Jaunimo Sąjungos suvažiavimui – 1,000.

7. PLB Valdybai
a. Rytų kraštų pirmininkų dalyvavimui LB ir PLJS konferen- cijoje – 2,000; b. Pietų Amerikos 1999 jaunimo stovyklai – 3,200; c. Studentų darbams – 2,300; d. PLB archyvų tvarkymui – 1,200; e. Lietuvos radiofono archyvo tvarkymui – 1,800; f. Knygų į Lie- tuvą persiuntimui – 1,400.

Iš viso – 11,900.

8. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai
a. 1998 saskrydžio paruošimui – 2,000; X Kongreso pasiroši- mui – 2,000.

Iš viso – 4,000.

9. Pasaulio Lietuviai, studentų darbams – 2,000.

10. Philadelphia LB Balsas radijo laidas paremti – 3,000.

11. Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centrai
a. Žilėvičiaus-Kreivėno Muzikologijos archyvui – 3,000; b. Cen- tro patarnavimams – 3,000; Studentų darbams – 3,000.

Iš viso – 9,000.

12. Lietuvių Fondo valdybai
a. Studentų darbams – 4,000; b. Lietuvių spaudai: Draugas, Dar- bininkas, Dirva, Pasaulio lietuvis, Lietuvių balsas, Laiškai lietu- viams, Pensininkas, Akiračiai, Metmenys, Varpas, Vytis, Skautų aidas, Į Laisvę, Naujoji viltis, Bridges, Observer, Lituanus, Tėviškos žiburiai – 25,000; c. Lietuvių radijo laidoms – 14,600.

Iš viso – 43,600.

13. Pasaulio Lietuvių Centrai
a. Studentų darbams – 2,000; b. “Partizano motina” paminklo statybai – 2,000.

Iš viso – 4,000.

14. Dainavos stovyklą paremti – 8,000.

15. LSS VIII tautinei stovyklai, pastovyklių programoms – 5,000.

16. Neringos stovyklai, jaunimo programoms – 2,000.

17. ŠALFAS, JAV sportininkams II Lietuvos tautinė olimpiadoj dalyvauti – 4,000.

18. Lietuvių Jaunimo Centrai – 7,500.

19. Kultūros Židiniui (NY) – 2,000.

20. Futbolo Klubui Lituanica jaunimo programoms – 1,500.

21. Amer. Lietuvių Klubui Floridoje knygų siuntimui Lietuvos bibliotekoms – 1,000.

22. Skomanto Fondui jaunimui knygas leisti – 4,000.

23. Americans For Due Process, studentų darbams – 1,740.

24. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungai – 1,000.

25. “Vorutos” prenumeratoms Mažajai Lietuvai – 500.

26. Rimai Žukauskaitei dalyvauti Cherry Blossom Festival – 500.

27. Pagal įvairių fondų nurodymus

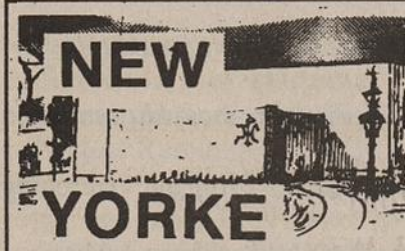
- a. Kleopo Girvilo fondas, Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Cen- trui – 600; b. LB Palm Beach Apylinkės Padėkos paminklo fon- das – 945; c. Prel. J. Prunskio Krikščionybės idealams ugdyti liet. fondas – 10,000; d. Prel. J. Prunskio premijų fondas lietuvi mo- teriai už krikščioniškų idealų ugdymą Lietuvoje – 1,000; e. Prel. J. Prunskio fondas Darbininko premijoms – 1,000; f. Prel. J. Prunskio fondas LSS jaunimo premijoms – 1,000; g. Prel. J. Prunskio fondas Lietuvos Dukterims paremti – 1,000; h. Prel. J. Prunskio fondas Palaimintojo Matulaičio misijai – 500; j. Prel. J. Prunskio fondas Pasaulio Lietuvių Centrai paremti – 750.

Iš viso – 16,795.

Iš viso visuomeniniams reikalams – 185,535.

Paskirstytas 1998 metų pelnas – 666,753.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuošas (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Ateinantis sekmadienis - kovo 28 d. - yra **Kančios (Verbu)** sekmadienis. Su šia diena Katalikų Bažnyčioje prasideda didžioji savaitė, kuri baigiasi Kristaus Prisikėlimo švente - Velykomis - balandžio 4 d.

Didįjį penktadienį, balandžio 2 d., visi katalikai, sulaukę 14 metų amžiaus, privalo **susilaikyti nuo mėsos valgyimo**. O tikintieji nuo 18 iki 59 metų, dar privalo pasninkauti, t. y. valgyti tik tris kartus per dieną, socialiai privalant tik vieną kartą, kitus du kartus tik lengvai užkandant.

Prel. Pranas Bulovas, Viešpaties Atsimainymo parapijos klebonas emeritas, mirė š. m. kovo 19 d. St. John's ligoninėje, Elmhurst, NY. Buvo pašarvotas Kodis laidotuvių namuose Maspeth, NY. Atsisveikinimas su velioniu ir maldas prie karsto pravedė: kovo 22 d. popiet - Lietuvos Vyčių 110 kuopa, vakare - Šv. Vardo draugija; kovo 23 d. popiet - Šv. Onos ir Rožančios draugijos. O vakare velionio palaikai buvo pervežti į Viešpaties Atsimainymo bažnyčią, kur 7:30 val. vak. buvo aukotos parapijos atsisveikinimo mišios. Trečiadienį, kovo 24 d., po 10:30 val. iškilmingų laidotuvių mišių, palaidotas Šv. Jono kapinėse. Nuliūdime liko sesuo Violet Baliunas, Seminole, FL, ir dvi sesers dukros: Geraldine Fargnoli, Kings Park, NY, ir Marija Razickas, Kings Park, NY. Plačiau kituose "Darbininko" numeriuose.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Šv. Kazimiero, Lietuvos globėjo, **minėjimą** Lietuvos Vyčių 110 kuopa rengia Verbu sekmadienį, **kovo 28 d.**, tuoju po 11:15 val. lietuviškų mišių parapijos salėje. Auka 5 dol. Dėl informacijų kreiptis į Juozą Stelmoką tel. 516-486-1073, Elena Matulionytę arba Br. Rutkūną.

Priešvėlykinės išpažintys bus klausomos: **kovo 27 d.**, šeštadienį, **3:00 - 4:45 val. popiet**; kovo 29, 30 ir 31 dienomis po 7:30 val. r. mišių ir 11:00 - 11:45 v. ryte.

Vėlykų rytą, balandžio 4 d., lietuviškos Prisikėlimo mišios bus aukojamos 6:30 val. ryte.

Vilniaus Aušros Vartų parapijoje Manhattane, NY, Prisikėlimo mišios bus laikomos Vėlykų rytą, balandžio 4 d., 9 val. ryto. Po mišių parapijos salėje vyks vėlykinis pobūvis.

Jau gautas Šventasis Raštas (vienoje knygoje). Gaudamas "Darbininko" administracijoje. Kaina 20 dol. Su persiuntimu -27dol.; dvi knygos - 50 dol. Skambinti (718) 827-1351. Rašykite: **Darbininkas**, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Atvykite į administraciją darbo valandomis (9 - 4:30) ir nusipirkite šią ypatingą Bibliją. **Knygos pristatymas bus kovo 28 d.** Apreiškimo par. salėje tuoju po 11 val. sumos. Rengia LK Religinė Šalpa. Kalbės rašytojas **Paulius Jurkus**. Dalyvaus ir Biblijos vertėjas prel. Antanas Rubšys. Žiūr. skelbimą šio puslapio apačioje.

Apreiškimo par. žinios

Visos Vėlykinės apeigos bus atliekamos lietuvių kalba.

Did. Ketvirtadienį, balandžio 1 d.: 7:30 val. vak. Pamaldose švenčiami Kristaus paskutinė vakarienė ir Švč. Sakramento įsteigimas.

Did. Penktadienį, balandžio 2 d.: 7:30 val. vak. Kristaus Kančios liturgija, Kryžiaus pagarinimas, šv. Komunija.

Did. Šeštadienį, balandžio 3 d.: 7:30 val. vak. iškilminga Vėlykų vigilija.

Vėlykų rytą, balandžio 4 d. 7 val. ryte Prisikėlimo mišios. Pamaldoms vadovaus vyskupas Paulius Baltakis, OFM. Po mišių vėlykiniai pusryčiai parapijos salėje.

LB Queens apylinkė rengia šaunų "Kanklių" muzikos ansamblio koncertą sekmadienį, **balandžio 18 d.**, Kultūros Židinio didžiojoje salėje. Ansamblis atvyksta iš Vilniaus ir pakeičia į Philadelphia sutiko pasirodyti New Yorke. Ansamblio dalyviai - profesionalai.

Stasys Griežė - Jurgelevičius, Worcester, MA, mirė š. m. kovo 17 d., sulaukęs 98 m. amžiaus. Plačiau kitame "Darbininko" numeryje.

Gabrielius Alekna, pianistas, Juilliard muzikos mokykloje studijuojęs magistratūroje, š. m. vasario 26-27 d. dalyvavo Tarpautiniame Hilton Head, SC, vykusiame pianistų konkurse, kur laimėjo antrą vietą. Į šį konkursą buvo atrinkti 20 kandidatų iš 100 norinčių dalyvauti. Šalia laimėtos piniginių premijos Alekna buvo pakviestas 2000 m. vasarą dalyvauti Pacific Music festivalyje Sapporo mieste, Japonijoje. Kelionės išlaidas ir išlaidų apmokės organizatoriai.

Pokalbis apie padėtį Lietuvos mokyklose

Dr. Gražina Paliokienė, švietimo ir mokslo viceministrė, New Yorke

Kovo 18 d., šeštadienį, 2 val. popiet Kultūros Židinio mažojoje salėje įvyko pokalbis apie Lietuvos mokyklos rūpesčius. Pagrindinį pranešimą padarė viešnia iš Lietuvos dr. Gražina Paliokienė, Lietuvos švietimo ir mokslo viceministrė.

Trumpai apie viešnią

New Yorke lietuviškai visuomenei ji nėra pažįstama. Dr. Paliokienė čia lankėsi pirmą kartą. Taip ir kyla klausimas: ką daktarė veikia švietimo ministerijoje? Anksčiau švietimo ministerijos departamentuose nebuvo tokių daktarų, dabar štai turime ir medicinos daktarę.

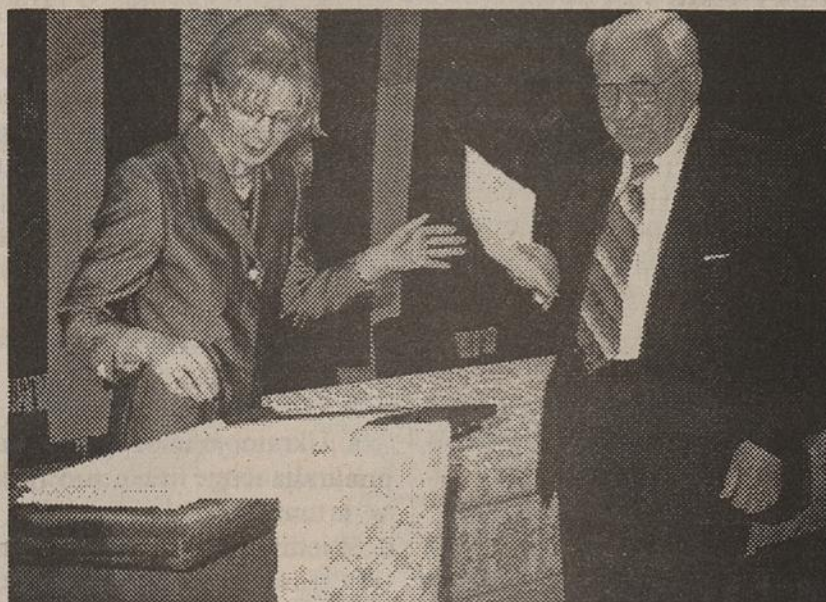
Dr. Gražina Paliokienė veikia Lietuvių medicinų sąjungoje, Lietuvių Krikščionių demokratų partijos centro valdyboje, yra Lietuvių katalikų moterų sąjungos pirmininkė. Švietimo viceministrės pareigas užima nuo 1998 m. spalio mėn. Savo darbą ji atlieka kaip krikščionė demokratė, savo veikloje taikydama krikščioniškus auklėjimo principus.

Švietimo ir mokslo ministerijoje dirba dar ir kita viceministrė, Vaiva Vėbraitė iš Amerikos, iš Connecticut valstijos. Čia, Amerikoje užaugusi, išsimokslinusi, Vėbraitė jau kurį laiką rūpinasi Lietuvos švietimu, vasaros metu organizuoja APPLE kursus. Apie jos darbą ministerijoje bus parašyta vėliau.

Ministerijos struktūra pritaikyta prie dabarties sąlygų. Buvus sovietinis režimas paliko daug randų ir daug problemų, kurias reikia spresti. Atsirado mokyklinio amžiaus vaikų, kurie dėl įvairių priežasčių nebelanko mokyklų. Vieni yra visiškai našlaičiai, neturi globėjų, jiems tenka net elgetauti; kiti kilę iš neturtingų, skurdų palietų šeimų ir vargus juos išvaro į gatves suktais būdais uždarbiauti; treči turi alkoholiškus tėvus, kurie nori vaikais nusikratyti, jais visai nesirūpina ir namuose labai skriaudžia. Vairiai už kriminalinius nusikaltimus patenka ir į policiją, - jų net 4,000 buvo nubautsi už įvairius prasižengimus.

Šiais aplėtais vaikais ir rūpinasi dr. Gražina Paliokienė. Vaikų globai ji turi 12 namelių. Ten apgyvendina benamius ir jiems ieško giminių ar kokios kitos nuolatinės globos. Valdžia tokio vaiko globai skiria 500 litų. Tie pinigai eina drauge su vaiku, kai jis keliamas į kitą vietą. Visokiais būdais stengiamasi vaiką globoti, kad jis neliktų vienas, stengiamasi auklėti ir išmoksinti.

Tokiu būdu mažinamas jų skurdas, lengvinama jų nedalia. Taip sumažėjo ir jų nusikaltimai. Kur vaikas kenčia nuo alkoholiškų tėvų, ten tėvai valstybės lėšomis gydomi nuo alkoholio.

Dr. Gražina Paliokienė, švietimo ir mokslo viceministrė, išteikia padėkos lapą Juozui Giedraičiui.

T. Pr. Giedgaudo nuotr.

Kiekvienas vaikas, koks jis bebūtų, auklėjamas krikščioniškos moralės principais.

Lietuvos mokyklose bei mokišiose šeimose jau vykdoma socialinio ugdymo programa. Lietuviškose mokyklose tikimasi tautinį auklėjimą vis labiau įtvirtinti.

Padėkos lapai

Pradėdama savo kalbą viešnia pirmiausia padėkojo Amerikos lietuviams, kurie taip nuoširdžiai remia Lietuvos atkūrimą, lietuviškų mokyklų gerinimą, statymą. Šia proga ji čia išdalyjo keletą atsivežtų padėkos lapų, kuriuos pasirašė Lietuvos švietimo ministras Kornelijus Platelis. Lietuvių Religinei Šalpai už nuolatinę pagalbą padėkos lapą priėmė LKRŠ direktorius Tėv. Pr. Giedgaudas; padėką Tautos Fondui priėmė valdybos pirmininkas Algis Vedeckas; už didelius aukos darbus padėkos lapai išteikti: Juozui Giedraičiui, Dr. Rozalijai Šomkaitei, kun. Antanui Paškui (jo nebuvo). Taip pat perskaitė sąrašą asmenų, kuriems irgi dėkojama.

Dr. Gražina Paliokienė (k.) ir New Yorke ją globojusi dr. Aldona Janačienė apžiūrėjo Adomo Galdiko galeriją

A. Žumbakienės nuotr.

svainis **Anelė ir Vacys Steponiai**, su kuriais velionė gyveno. Tėsdami a. a. Onutės ilgametę tradiciją, jie irgi apmokėjo "Darbininko" prenumeratą su 100 dol. Nuoširdžiai dėkojame už dosnią paramą mūsų laikraščiu.

Mr. & Mrs. Joseph A. Levonas, Jackson Heights, NY, vieni iš dosniausių mūsų rėmėjų, šiemet ir vėl, kaip jiems įprasta, apmokėjo prenumeratą su 200 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame nuolatiniams rėmėjams už mūsų pastangų įvertinimą ir auką. Be paramos laikraštis negalėtų išieiti.

Agnes Balas, Cleveland, OH, mūsų dosni rėmėja, šiemet padidino savo auką, apmokėdama prenumeratą su 100 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę, nepailstamą paramą.

A. a. Onutei Dzetaveckas, gyv. Woodhaven, NY, mirus, jos prenumeratą perėmė sesutė ir

Viešnia vėliau atsakinėjo į klausimus. New Yorke ją globojo dr. Aldona Janačienė, Liet. kat. moterų draugijų sąjungos pirmininkė. Pas ją viešnia buvo ir apsisistojusi. Dr. Janačienė tarė ir jos pristatymo žodį, apibūdindama jos veiklą, pabaigoje jai padėkojo už kalbą ir visus pakvietė lengvų vaišių ir kavutei.

- o -

Viešnios pranešimas, rūpestingai parengtas raštu, paliko gerą įspūdį. G. Paliokienė pakvietė Liet. Krikščionių Demokratų partijai remti sąjungą, kad ji susipažintų su amerikiečių ir lietuvių mokyklų problemomis, daug ko pasimokytų ir tai pritaikytų Lietuvos mokyklai. Chicagoje jos pranešimo klausėsi net 200, New Yorke klausytojų buvo apie 50.

Viešnia yra jauna, kupina energijos, nusiteikusi dirbti Lietuvos atstatymui. Kažkas iš čia susirinkusių po jos pranešimo pasakė: "Lietuva gražėja".

Taip - Lietuva gražėja, ji nori būti gražesnė ir šviesesnė.

(p. j.)

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant i Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel: (516) 377-1401. (sk.)

Lietuvis, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, **ieško dviejų darbininkų**, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

Butai pensininkams, modernūs, erdvūs, savarankiškai tvarkytis, lietuviškoje aplinkoje, Marijos Nekalto Prasišėdimo seserų priežiūroje. Pasinaudokite šia proga, kreipkitės: Villa Maria, P. O. Box 155, Thompson, CT 06277. (sk.)

Profesionaliai valome kili mus ir baldų apmušalus namuose ir istaigose. Pašaliname kvapus. Garantuojame saugumą žmonių aplinkai ir nuosavybei. Nepatenkintiems gražinami pinigai. Skambinti: Vytautui (lietuviškai) arba Barbarai (angliškai): (718) 389-1884. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytoją pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštui nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aido" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aido" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aido" igaliojiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Irena Lukauskienė, Fort Myers, FL (Stepo Lukausko atminimui) - 50 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers

361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"VILTIES" siuntinių agentūra praneša, kad i Brooklyną "Vilties" atstovai atvyks š. m. **balandžio 24 d.**, šeštadienį, ir nuo 12 iki 4 val. popiet priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Brooklynne mūsų atstovas - **Algis Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių i Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims **balandžio 3 d.**, šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai i Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.

VISAS ŠVENTASIS RAŠTAS VIENOJE KNYGOJE

išėjo Lietuvoje ir prieš Kalėdas pristatytas Vilniuje

KVIEČIAME Į KNYGOS SUTIKTUVES NEW YORKE

1999 m. kovo 28 d., tuoju po 11:00 val. sumos

Apreiškimo Parapijos Salėje

North 5th & Havemeyer Sts., Brooklyn, NY

Trumpa akademija ir vaišės
Prelegentas - rašytojas Paulius Jurkus

Sutiktuvės rengia Lietuvos Katalikų Religinė Šalpa
Bus proga įsigyti šią vertingą knygą

